"O comisie constituită cu bună-credință nu poate anticipa rezultatul cercetărilor ei. Cînd pui la treabă o asemenea comisie, lași deschisă, cel puțin teoretic, o alternativă: comunismul poate ieși, la sfîrșit, înnegrit [...], dar poate ieși și basma curată. Sîntem adispuși să asumăm un asemenea rezultat? Mi se va răspunde că *premisa* actualei comisii e o judecată *negativă* asupra «vechiului regim» [...]. Dar dacă știm *dinainte* ce vom obține, dacă știm *dinainte* că dictatura comunistă a fost *criminală*, atunci de ce ne mai trebuia comisia?"

(Andrei Pleșu)

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XVI
NR. 6/186
Iunie
2006
16 PAG. – 3 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINĂ

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, GRECIA, FRANȚA, ELVEȚIA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

☹ TRAGICOMEDIE ☺ ROMÂNEASCĂ 😐

Necazurile se țin scai de noi, ca rîia de porcii scăldați, aducîndu-ne aminte, la tot pasul, de vorba din bătrîni cu "omul sărac" căruia "nici boii nu-i trag": inundații, gripă aviară, termen de primire în Europa lăsat în suspensie (nu sîntem noi țara Sfîntului Așteaptă?), președinte bolnav (și neoperabil în sistemul medical românesc, bun doar pentru "proști" fără alternativă), mardeiași urcînd în sondaje, mătușici spălătoare de bani mafioți... și cîte și mai cîte!

Dar, cum ni s-a întîmplat de atîtea ori în istorie, orice tragedie se preface pe-aici în tragicomedie (Caragiale e cu noi!): sinistrații se ceartă pe "mălai" și stupesc spre "capra vecinului", carantina aviară a zăpăcit "organele" și a catalizat bîlciul național, jumătatea de palmă ce ne-a fost dată prin "raportul de țară" a produs perverse orgasme în corpul guvernamental, Opreștii și Nicolăeștii au aflat prilej să-și plătească polițele pe hernia cotrocenească, Gigi Becali s-a înscris la Teologie și "dă muie" la toți, mediatizat extatic de presa pe care-o mardeste, Adrian Năstase, prins de ciclonul Tamara, și-a predat parțial arsenalul letal de acasă și face pe fata cuminte ("Dai cu pușca, nu ia foc...") ș. a. m. d.

Iar colac peste pupăză, pentru ca tragicomedia să atingă *katharsis*-ul dîmbovițean, președintele bolnav (dar semn), autocalificat retoric în campania electorală ca "blestem" comunist pe capul poporului român (la paritate fatală cu Bombonelul ulcerat), ne-a procopsit, pînă să se taie, cu o mîndrețe de comisie care să documenteze, pasămite, legitimitatea unei tardive condamnări a comunismului (dacă de neocomunism tot nu ne putem atinge). Iar în capul comisiei a fost numit de-alde Vladimir Tismăneanu – odrasla de cominterniști de care și Ion Iliescu știuse să se folosească la vremea lui (v. *Marele șoc din finalul unui secol scurt. Ion Iliescu în dialog cu Vladimir Tismăneanu*, Ed. Enciclopedică, București, 2004).

De ce o comisie care să valideze condamnarea comunismului? Și de ce cu Vladimir Tismăneanu în frunte?

Traian Băsescu, personaj uns cu toate alifiile, cum se zice, e un demagog abil, elementar, dar cu bune instincte, fundamental lipsit de scrupule, dar atent cu vicleniе la scrupulele altora (spre a le adormi înainte de a-i leza interesele). El a văzut bine (cu aferentele dureri în cot) că o judecată efectivă – sau măcar o condamnare principială – a comunismului *nu se dorește oficial* nici în țară (unde complicitățile au fost prea numeroase, iar foștii comuniști și securiști – printre care se numără el însuși – continuă să aibă pîinea și cuțitul), nici în străinătate (unde stînga dominantă nu-i bucuroasă să-și judece excesele, nici să deconspire rădăcinile venerabile și numeroasele complicități evreiești ale totalitarismului roșu). La noi, în 16 ani, toate tentativele au eșuat lamentabil. Iar la nivel european, chiar de curînd, oportunitatea unui astfel de proces a fost negată prin voturile occidentale (chiar dacă reprezentanții fostelor țări comuniste – cu excepția alor noștri, care au găsit de cuviință să se abțină! – au încercat s-o forțeze, măcar la nivel argumentativ). Or, Traian Băsescu, somat de o anumită elită intelectuală de la noi să pronunțe o condamnare fermă și explicită a vechiului regim, s-a socotit, ca o vulpe bătrînă și ca un lup de mare care știe că nu se face un anumit lucru împotriva vîntului, cum ar putea-o aduce din condei ca să închidă gura factorilor de presiune interni, dar nici să nu deranjeze personal și direct reticențele Occidentului, și mai ales ale ultrasensibilei internaționale evreiești. Și atunci, *mutatis mutandis*, ca Pilat odinioară, a ales șmecherește să se spele pe mîini și să arunce pisica moartă chiar în ograda evreiască, de parcă și-ar fi spus în sinea lui: "Voi l-ați făcut, voi l-ați desfăcut, voi descurcați-o acum, că mie oricum mi se fîlfîie și n-am chef să-mi pun paie în cap!" (mai ales că paiele ar fi venit peste musca de pe căciulă).

Despre cazul Tismăneanu s-a scris mult pornind de aici. Misiunea este probabil ingrată și pentru el, dar mai bine să fie hățurile în mîinile lui decît în ale altora, ispitiți de cine știe ce dreptate absolută... Hîrșit cu baletul ideologic și avînd în spate puterea colosală a evreimii, se va scoate, cum s-a mai scos și-n alte dăți. Elementul iudaic al comunismului poate fi sigur că va fi menajat, indiferent de cum vor suna rezultatele finale ale comisiei, pe care Băsescu le va bifa cu detașată modestie (ce, te pui cu știința?!). Unii s-au indignat (iar printre ei și fostul poet Mircea Dinescu, pe care-l bănuisem mai demult că e ori mai ticălos, ori mai puțin deștept decît pare) de faptul că numirea lui Tismăneanu (adus tocmai de la Universitatea Maryland, U.S.A.) a făcut rea impresie asupra multor comentatori de acasă. Cică ar fi învinuit, pur și simplu, că s-a născut din părinți evrei. Dar nu evreitatea părinților e buba aici (din părinți evrei s-a născut și N. Steinhardt), ci *comunismul* lor angajat, de pe urma căruia și progenitura a profitat din plin. Evreii și-ar putea închipui pe fiul unui lider nazist pus să documenteze și să califice Holocaustul?! Cred că am toate temeiurile să mă îndoiesc. Iar obiecțiunii – principial legitime – că nu se cuvin judecați fiii prin părinți i se poate răspunde că acest procedeu a fost impus pe mapamond chiar de către evrei, care nu încetează să culpabilizeze nu inși, ci popoare întregi pe baza unor fapte petrecute nu pe vremea părinților, ci chiar a bunicilor lor! (Pe spanioli i-au somat să-și ceară iertare pentru expulzarea evreilor de la... 1492!!!)

Poate că pentru președintele Băsescu individual manevra aceasta este o mișcare de om politic abil, care se pricepe să tragă sforile în așa fel încît să aburească o lume întreagă și să-i fie lui bine. Pentru poporul român, însă, comisia numită *ad-hoc* de către Cotroceni, atît prin obiectul ei (de a demonstra ceva de la sine evident, cum este *criminalitatea* comunismului, de parcă în 16 ani am fi uitat cu toții pe ce lume am trăit!), cît și prin componența ei (în care cazul Tismăneanu nu-i singurul controversat, ci doar cel mai transparent în stranietatea lui), reprezintă o sfidare cinică la adresa unui întreg trecut de suferință românească și unui întreg prezent de iluzii justițiare, precum și o lezare impardonabilă a demnității și bunului-simț, atît cît ne-au mai rămas, ca societate și națiune, în acest tîrziu bezmetic al istoriei.

Răzvan CODRESCU

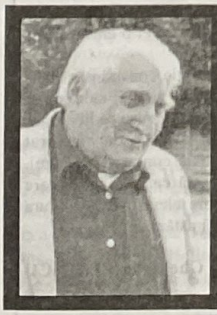

EROUL PETRECUT PE ULTIMUL DRUM

ION GAVRILĂ OGORANU S-A FRÂNT FĂRĂ SĂ SE ÎNDOIASCĂ

CITIȚI RELATĂRILE ILUSTRATE DE LA PAGINILE 8-9

O carte de excepție, apărută de curând în ediția a doua, ne oferă fizicianul și teologul Virgiliu Gheorghe [Vlăescu]: EFECTELE TELEVIZIUNII ASUPRA MINȚII UMANE, Ed. Evanghelismos/Fundația Tradiția Românească, București, 2005, 463 pagini – radiografie sistematică și aproape exhaustivă, întemeiată pe o amplă bibliografie la zi. Cu îngăduința autorului, reproducem aici introducerea, ca pe o arvună a lecturii integrale, la care vă invităm cât mai degrabă.

(R. C.)

Vizionarea TV nu este un simplu obicei sau doar un mijloc de informare: ne așezăm zilnic câteva ceasuri în fața televizorului, ne relaxăm, aflăm ce se mai întâmplă în lume și după aceea ne continuăm activitatea. Prin caracteristicile și intensitatea experienței, prin periodicitatea cu care intervine încă din primii ani ai vieții, privitul la televizor influențează în mod definitoriu viața omului contemporan. Oamenii ajung să gândească, să se comporte, să se îmbrace după cum le sugerează televiziunea. O mare parte din modul de a fi al acestui om, din ideile, aspirațiile și sentimentele lui se datorează miilor de ore petrecute în fața celei pe care Martin Eslin o numește „mașina visării".

Televiziunea, televizionarea sau *mass-media* în general reconstruiesc realitatea, configurează un nou mediu de existență și de conștiință pentru omul zilelor noastre, un nou mod de a fi. Ca principale mijloace ale promovării nihilismului și culturii divertismentului, ele influențează în mod decisiv orizontul religios al omului contemporan. Cu siguranță, fără televizor și publicitate lumea nu ar fi arătat așa cum o vedem astăzi. În mod cert, nu s-ar fi înaintat atât de mult în direcția degradării valorilor tradiționale, a relațiilor personale și comunitare, a vieții de familie, a moralei sociale și individuale.

Această uriașă influență pe care o are televiziunea în viața omului modern explică volumul semnificativ de informații pe care cartea de față îl aduce înaintea cititorilor. Au fost tratate atât problemele ridicate de tehnologia audio-video, de obiceiul vizionării în sine, cât și cele ce vizează influența mesajelor TV asupra modului de viață al oamenilor, asupra credinței acestora. S-a acordat o atenție deosebită mecanismelor care stau la baza efectului puternic al televiziunii, acțiunii sale hipnotice, dependenței pe care o creează și a celor mai multe din procesele neuropsihologice, educaționale și culturale pe care televiziunea le pune în mișcare.

Scopul principal al cărții nu este acela de a critica sau stigmatiza televiziunea, ci de a înțelege în ce constă efectul acesteia, care este modul cum acționează ea asupra creierului și a sufletului uman. Această fidelă radiografie a obiceiului vizionării și a consecințelor sale este necesară atât pentru a putea fi contracarată acțiunea televiziunii – cel mai persuasiv mijloc de comunicare din istoria lumii -, cât și pentru a putea fi găsit drumul de întoarcere la viața firească a omului fără televizor.

Renunțarea la televiziune nu este un lucru ușor de realizat, căci imaginea video și cea publicitară au instalat o adevărată dictatură în spațiul public și privat al societății moderne, au ajuns să-l împresoare pe omul modern din toate părțile. De aceea efortul eliberării de tirania mediatică trebuie să fie corelat și cu o bună cunoaștere a fenomenelor, și cu adoptarea unui mod de viață care să asigure o minimă imunitate. Altfel, evadarea din spațiul concentraționar al realității mediatice (televiziune, internet), al conștiinței globale, va fi imposibilă.

Mulțimea extraordinară a sistemelor de semnificație implicate în lumea TV – limbaj verbal, expresie vocală, gestică, limbaj al trupului, decor –, viteza de schimbare a cadrelor, efectele tehnice în general, ce bulversează atenția telespectatorului, fac ca majoritatea informațiilor transmise prin televiziune să aibă un impact subliminal, adică să nu fie complet sau deloc conștientizate de telespectator, deși ele pătrund în mintea acestuia și sunt depozitate în memorie. Acest efect eminamente subliminal al televiziunii este favorizat de inducerea în mintea telespectatorului, pe parcursul vizionării, a unui ritm cerebral alfa. După cum demonstrează neuropsihologii Emery și Peper, intrarea într-o stare semi-hipnotică atunci când ochii sunt fixați pe ecran indică nu numai diminuarea cenzorului rațional, a judecății, ci și deschiderea porților subconștientului și pătrunderea necenzurată a mesajelor TV în adâncul acestuia. Efectul subliminal al televiziunii explică de ce oamenii nu pot înțelege că prin simpla vizionare poate să le fie întâurită, într-o măsură definitorie, existența.

În prima parte a volumului de față, au fost analizate efectele pe care ecranul TV și vizionarea TV ca obicei cotidian le au asupra dezvoltării și funcționării creierului uman, independent de natura mesajelor transmise prin televizor. A doua parte aduce în atenție importanța pe care o are oricare mediu de comunicare, în special mediul TV, în modelarea mesajelor ce sunt transmise prin el și în configurarea unei stări mentale specifice comunicării cu mediul respectiv. Totodată, au fost luate în considerare mesajele ce caracterizează conținutul programelor TV, natura acestora și consecințele pe termen lung ale educației în spiritul culturii TV. Pe lângă concluziile din finalul fiecăruir capitol mai important, în a treia parte a acestui volum au fost rezumate efectele pe care televiziunea le are asupra dezvoltării vieții mentale a copiilor și a vieții de familie. Considerațiile ultimului capitol se referă la mijloacele pe care omul contemporan le are la îndemână pentru eliberarea de seducția și tirania televizorului. Concluzia generală a primului volum este aceea că atât tehnologia video, ecranul TV, cât și mesajele transmise prin televiziune defavorizează definitoriu dezvoltarea și funcționarea normală a creierului uman.

Pentru a putea înțelege acest lucru, în primele subcapitole a fost arătat felul în care mediul, experiența lumii înconjurătoare influențează nu numai modul în care gândește copilul și comportamentul acestuia, dar și dezvoltarea structurală a creierului, modul în care se configurează rețelele neuronale. Plecând de la aceste date și analizând caracteristicile experienței TV, neuropsihologii concluzionează că acei copii care din primii ani de viață au petrecut o parte semnificativă din timpul fiecărei zile în fața micului ecran riscă să aibă un creier diferit dezvoltat față de cei din generațiile anterioare, care au trăit fără televizor. În principal, modificările sunt proporționale cu timpul dedicat vizionării, depinzând însă și de alți factori educaționali și de mediu.

Aceste afirmații pot apărea ca exagerate pentru mulți dintre cititori, deoarece fenomenul nu poate fi identificat cu ușurință. Pe de o parte, nu se cunoaște faptul că deficiențele de ordin comportamental și cognitiv se asociază unei nedezvoltări corespunzătoare a rețelelor neuronale ce mediază acele abilități. Văzându-și copiii că nu sunt capabili să se concentreze cu atenție sau că nu pot să-și controleze comportamentul, părinții nu-și dau seama că înseși rețelele neuronale în care sunt procesate aceste abilități nu s-au dezvoltat normal, din cauza timpului petrecut de-a lungul anilor în fața micului ecran. Pe de altă parte, deficiențele încep să devină vizibile destul de târziu, abia după clasa a III-a, când procesul de învățare solicită prezența unor abilități de ordin superior. În cazul în care copiii nu sunt puși să facă nimic, fiind permanent protejați, și când nu se iau în considerare dificultățile întâmpinate de aceștia în procesul de învățământ, în citit, în scriere, în folosirea limbii, atunci incapacitățile lor mentale vor trece neobservate, putându-se conserva și extinde în mod necontrolat.

Cercetările neuropsihologilor demonstrează că vizionarea TV alterează în special capacitățile cognitive ale persoanei umane. Nu numai procesul învățării este dezavantajat, ci și gândirea logică și analitică, discursivitatea, capacitatea de exprimare a ideilor, creativitatea și chiar dezvoltarea inteligenței. Televiziunea afectează mai ales cortexul prefrontal, acea parte a creierului care este cel mai bine dezvoltată la om, unde sunt mediate procesele mentale superioare, funcțiile executive ale cortexului, ce diferențiază ființa umană de celelalte viețuitoare.

Vătămarea cortexului prefrontal prin vizionarea TV, prin cultivarea mentalităților și atitudinilor nihiliste ale culturii divertismentului are puternice repercusiuni în comportamentul telespectatorilor, în formularea acțiunilor, în capacitatea de decizie și în adaptarea la noi situații de viață. Toate acestea se datorează faptului că în cortexul prefrontal sunt integrate gândurile, cu emoțiile și cu motivația, aici realizându-se conștientizarea simultană a contextului, a opțiunilor, a consecințelor, a relevanței și a perspectivelor oricărei acțiuni, a oricărui fapt cu care se confruntă individul.

Afecțiunile pe care nu numai vizionarea TV, dar și jocurile pe calculator sau navigatul pe internet le produc asupra cortexului prefontal se remarcă ușor la copii și tineri în dificultățile pe care aceștia le întâmpină în concentrarea cu atenție și în susținerea motivației pentru urmărirea unei activități oarecare, în controlul emoțiilor și al comportamentului, în planificarea și organizarea programului. Inițiativa, creativitatea, curiozitatea, discernământul și judecata sunt alterate în mod semnificativ.

Una dintre concluziile esențiale ale acestui volum este aceea că nu numai vizionarea dăunează dezvoltării creierului, ci, în aceeași măsură, și toate mentalitățile și comportamentele nihiliste care sunt mediatizate în principal prin televiziune și care au inundat societatea contemporană. Cultura nihilistă este aceea căreia i se datorează dependența omului de televizor. Prin urmare, atâta timp cât oamenii nu se vor debarasa de rezidurile acestei culturi, nu se vor putea elibera cu adevărat de atracția televiziunii.

Problema nihilismului nu este atât una de natură culturală, cât una de natură religioasă, căci el se naște și se dezvoltă într-un raport polemic față de învățătura și modul de viață creștin. Astfel că, în mod evident, după cum observa Culianu în cartea sa *Religie și putere*, reîntoarcerea la creștinism rămâne singura soluție viabilă într-o cultură sinucigașă, al cărei efect principal este distrugerea ființei umane.

Având în vedere că vizionarea TV este strâns corelată cu criza religioasă a omului contemporan, următoarele două volume ale cărții vor fi dedicate în întregime consecințelor pe care televiziunea le are în viața religioasă a oamenilor și înțelegerii adevăratelor semnificații ale experienței vizionării TV în viața creștinului.

Deși această carte aduce mai multe argumente pentru eliminarea televiziunii din casa și din viața oamenilor, probabil că nu foarte mulți vor face acest lucru, pentru că fascinația televizorului este extrem de puternică, iar dependența pe care el o creează este deosebit de mare.

Omul, liber fiind, nu trebuie constrâns să facă nimic din ceea ce este împotriva voinței sale, chiar dacă acel lucru i-ar fi folositor, dar pentru ca libertatea să poată funcționa, și omul să aibă cu adevărat posibilitatea unei opțiuni, trebuie cunoscut adevărul. Acest lucru și-l propune această carte: a arăta care este adevărul privind viața pe care televiziunea și cultura divertismentului o fac posibilă astăzi...

Virgiliu Gheorghe VLĂESCU

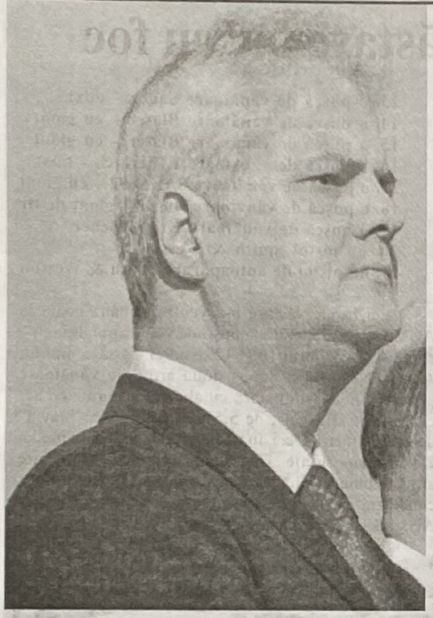

Cea mai înarmată familie din România

ARSENALUL CASEI NĂSTASE

Cercetat penal, Adrian Năstase a predat, din proprie inițiativă, 21 de arme de vânătoare, soția sa – 2, iar fiul – 4. Surse judiciare ne-au declarat că Adrian Năstase mai deține încă pe atâtea arme de panoplie, dar nu le-a predat decât pe cele letale, cum prevede legea care reglementează regimul armelor și munițiilor. Lege care spune că în cazul în care o persoană care face obiectul unui dosar penal deține arme de foc, aceasta este obligată să le predea Poliției ori unui armurier autorizat. Familia Năstase este, cu cele peste 50 de arme deținute, cea mai înarmată familie din România. Puștile predate sunt mai mult decât suficiente pentru orice pluton militar. Cu siguranță că nici un hoț din lume nu s-ar încumeta să intre într-o casă unde toată lumea este înarmată până în dinți. Cum armele au propriile lor cutii, iar armamentul trebuie ținut în locuri special amenajate, este clar că cele 27 de arme formează, dacă stau laolaltă, un adevărat arsenal domestic, probabil unic în lumea oamenilor politici din țările civilizate.

„O reglementare anti-constituțională"?

Acuzat de luare de mită și trafic de influență în Dosarul Zambaccian, Adrian Năstase nu a așteptat să fie notificat de Poliție. El și-a depus armele la Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor din România, cu sediul pe Calea Moșilor 128. Președintele AGVPS, Nicolae Șelaru, crede că „reținerea armelor, adică depunerea lor în timpul cercetării penale, mi se pare anti-constituțională. Știu cazuri de oameni care nu au putut să vâneze timp de mulți ani pentru că erau cercetați penal. A opri un om să vâneze e o îngrădire. De fapt, pedepsești înainte de a constata vinovăția unui om, îl privezi de o bucurie, de o pasiune a sa. Cred că până la urmă cineva va ataca la Curtea Constituțională această prevedere, absurdă din punctul meu de vedere". „Referitor la domnul Adrian Năstase pot să vă spun că dânsul înainte de începerea urmăririi penale a decis să-și depună armele la noi, la AGVPS", a mai precizat acesta.

Cât costă armele lui Năstase

Surse judiciare au declarat că arsenalul familiei Năstase costă peste 500.000 de euro. „Dacă punem la socoteală și armele de panoplie, depășim ușor milionul de euro", a declarat o sursă din Poliție care a dorit să-și păstreze anonimatul... „pentru că nu e bine să te pui rău cu un astfel de om". Armurierii de la „Hunter – VIP" s-au arătat destul de rezervați: „E greu să faci o estimare dacă nu ai armele în față. Prețurile diferă, există arme făcute la comandă, cu numele proprietarului înscris pe ele, există arme făcute cadou de capete încoronate, cu o valoare deosebită. Pot fi arme care să depășească și un milion de euro. Nu uitați că Ceaușescu a avut o armă Holland & Holland, una dintre cele mai scumpe arme din lume, iar pe listă domnul Năstase figurează cu trei astfel de arme. Un CZ nou, la noi, costă 50 de milioane de lei vechi, o Beretta – 90 de milioane, dar v-am spus că sumele diferă".

Antecedente nomenklaturiste

Nicolae Ceaușescu a avut două pușți de vânătoare "Holland & Holland". Una, de calibru 270 milimetri, a fost primită cadou cu ocazia vizitei de stat în Marea Britanie, în iunie 1978. Pe cutie este amplasată o plăcuță metalică cu inscripția: *Presented to His Excellency Nicolae Ceausescu by Her Majesty The Queen and The Duke of Edinburgh. On the occasion of his State Visit to the United Kingdom, june 1978.* Cealaltă "Holland & Holland" era de calibru 375 Magnum. Ceaușescu a mai avut o pușcă de vânătoare "Winchester", model 70 Magnum, calibru 375, primită din partea firmei "Central Data Corporation", o pușcă de vânătoare Bock "MT 7- 09", calibru 9mm, primită din partea lui Leonid Ilici Brejnev, și un revolver "Colt", model 1871, calibrul 45, primit din partea vicepreședintelui firmei "Colt Industries".

185 de mistreți în două zile!

Adrian Năstase a fost timp de 12 ani președintele Asociației Generale a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din România, fiind denumit – pe urmele lui Carol II și N. Ceaușescu – și „primul vânător al țării". Ultima vânătoare de proporții la care a luat parte Adrian Năstase s-a desfășurat în 22-23 ianuarie 2005, pe domeniul Balc din județul Bihor, care aparține unei asociații a omului de afaceri Ion Țiriac. Potrivit martorilor, la această partidă, Adrian Năstase ar fi ucis personal cel puțin 23 de exemplare de mistreți. În cele două zile s-au organizat trei „goane", fiind împușcați 185 de mistreți. În ultima zi a fost împușcat un mistreț cu colții de 24 de centimetri, care a fost revendicat de Năstase, deși animalul fusese în bătaia mai multor vânători...

Conform lui Jean Maurer, fiul politicianului comunist, prima armă de vânătoare a lui Ion Țiriac a fost tot un „Holland&Holland", primit cadou de la Ion Gheorghe Maurer, drept cadou pentru ajungerea în finala Cupei Davis. De altfel, demnitarul comunist Ion Gheorghe Maurer a fost unul dintre cei mai împătimiți vânători români. Din colecția acestuia făceau parte și patru "Holland&Holland", dintre care una i-a fost dăruită de Regina Angliei, iar alta de scriitorul Mihail Sadoveanu. Conform fiului demnitarului comunist, Jean Maurer, colecția de arme a fost cumpărată de omul de afaceri Ion Țiriac cu 60.000 de mărci, în condițiile în care președintele Krupp, Berthold Beitz, i-ar fi oferit 500.000 de mărci.

O legendă povestește că ultimele cuvinte rostite de Sadoveanu, un celebru vânător, ar fi fost: „Pușca nu!". Primise vizita lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, alt împătimit, care a făcut greșeala de a lua din rastel arma preferată a lui Sadoveanu, un Purdley încrustat cu aur.

Miki Spagă – doar o flintă

Exemplul lui Adrian Năstase a fost urmat și de prietenul său, Șerban Mihăilescu, fost secretar general al guvernului. Acesta a predat o singură pușcă la Asociația Generală a Vânătorilor și Pescarilor din România. Asta, deși anchetatorii Direcției Naționale Anticorupție îl cercetează pe motiv că ar fi luat mită nu mai puțin de 11 arme de vânătoare, în valoare de 250 miloane lei vechi! Potrivit DNA, în primăvara anului 2002, Mihăilescu și-a folosit influența și autoritatea presupuse de funcția de vicepreședinte PSD pentru a obține 11 arme de vânătoare – în valoare de peste 250 de milioane de lei vechi – de la fostul său consilier personal, Fănel Pavalache. În obținerea armelor, Șerban Mihăilescu ar fi fost ajutat de Marin Bucur, președintele Asociației de Vânătoare "Cerbul București". Împotriva lui Bucur procurorii anticorupție au început urmărirea penală pentru complicitate la infracțiunea de corupție de care este acuzat Mihăilescu. Fostul secretar general al guvernului a negat toate acuzațiile venite din partea procurorilor și a anunțat că "nu a atins niciodată acele arme". Totuși Marin Bucur, om de afaceri prosper, apropiat al lui Adrian Năstase, a predat și el nu mai puțin de 8 arme de vânătoare.

Oprișan: trei puști și un pistol Makarov

Primul greu al PSD care a fost obligat să renunțe la arsenalul său a fost Marian Oprișan, cunoscut drept „baron" al județului Vrancea. Marian Oprișan este un împătimit al partidelor de vânătoare, unde îi invita pe apropiații săi. Pe 9 noiembrie 2005, procurorii DNA au declanșat urmărirea penală împotriva lui Marian Oprișan, pentru abuz în serviciu, utilizarea subvențiilor în alte scopuri, asociere în vederea comiterii de infracțiuni, fals și uz de fals. Pe data de 11 noiembrie 2005, Inspectoratul de Poliție

(continuare în pag. 4)

Reversul "libertății de a trage cu pușca"

O altă vânătoare cu cântec la care a participat și Adrian Năstase a avut loc la sfârșitul lunii decembrie a anului 2003. Atunci, ministrul Agriculturii de pe atunci, Ilie Sârbu, a fost victima unui accident de vânătoare, după ce, în varianta oficială, pușca i s-ar fi descărcat accidental. Diagnosticul medicilor a fost: „plagă împușcată în regiunea inghinală stânga, cu contuzie musculară superficială și distrugere tegumentară de aproximativ 80 de centimetri pătrați". A te juca prea des cu armele, ca și cu focul, poate avea consecințe fizice (ca în cazul de mai sus), dar și electorale (cine nu-și aduce aminte de deruta stânjenită a lui Adrian Năstase la întrebarea despre vânătoare pusă de Cristian Tudor Popescu în celebra "confruntare" televizată?).

Cea mai înarmată familie din România

(urmare din pag. 3)

Județeană Vrancea a primit "comunicarea Departamentului Național Anticorupție, privind începerea urmăririi penale împotriva învinuitului Marian Oprișan". Datorită începerii urmării penale de către DNA, baronul a trebuit să-și predea toate armele în termen de zece zile unui armurier autorizat și să se prezinte cu dovada la Poliție. Pentru că polițiștii județeni au dezvăluit presei că Marian Oprișan, conform evidențelor IPJ Vrancea, deține trei puști de vânătoare, acesta i-a dat în judecată. Marian Oprișan a predat o Beretta, calibrul 12, o Beretta calibrul 20, un Blaser calibrul 8 X 68 (prima cifră reprezintă calibrul, a doua lungimea țevii în milimetri), țeavă de rezervă 6,5 X 57, evaluate la aproape 20.000 de euro, precum și un pistol Makarov, calibrul 9 mm, pe care l-a primit în calitate de șef al administrației județene.

Mitrea, Tender, Sechelariu...

Deoarece este cercetat de DNA, nici Miron Mitrea nu mai vânează în acest sezon. Fostul ministru al transporturilor a depus în custodie 5 arme de vânătoare, iar alte 5 le-a scos la vânzare. Fostul primar al Bacăului, Dumitru Sechelariu, un mare amator al vânătorii, a trebuit să depună 4 puști și un pistol. Mai modest, Corneliu Iacubov figurează ca proprietarul unei arme de panoplie, pe care a predat-o "cuminte" Poliției din Bacău. Deputatul PSD de Dâmbovița, Ion Dumitru, fost director al Romsilva și unul dintre prietenii de vânătoare ai lui Adrian Năstase, este urmărit penal de procurorii DNA pentru că ar fi creat un prejudiciu de 2 milioane de euro. Acesta și-a depus armele de vânătoare la filiala AGVPS din Târgoviște. Conform evidențelor Poliției Timiș, Ovidiu Tender, aflat sub învinuire din noiembrie 2005, a depus 2 pistoale cu gaze și 4 arme de vânătoare – Zastava cu glonț, UMC de tir, Simionov cu alice și o armă veche, model 1891, cu glonț.

Florian BICHIR

Arsenalul lui Năstase foc cu foc

Într-adevăr, pe data de 2 martie 2006, Adrian Năstase a predat la magazia AGVPS nu mai puțin de 21 de arme de vânătoare, după cum urmează:

1. o pușcă de vânătoare Holland & Holland – cu alice
2. o pușcă de vânătoare Holland & Holland – cu glonț
3. o pușcă de vânătoare Piper Bayard – cu alice
4. o pușcă de vânătoare Piper Bayard – mixt
5. o pușcă de vânătoare CZ 558 cu glonț
6. o pușcă de vânătoare SAK V – 75 cu glonț
7. o pușcă de vânătoare Nicolas Danthine – cu alice
8. o pușcă de vânătoare Beretta – cu alice
9. o pușcă de vânătoare Beretta – cu alice
10. o pușcă de vânătoare Voere – cu glonț
11. o pușcă de vânătoare Winchester – cu glonț
12. o pușcă de vânătoare Holland & Holland – cu glonț
13. o pușcă de vânătoare Sauer – mixt
14. o pușcă de vânătoare Blaser – cu glonț
15. o pușcă de vânătoare Blaser – cu glonț
16. o pușcă de vânătoare F. Ferlach - mixt
17. o pușcă de vânătoare SAKO 92 – cu glonț
18. o pușcă de vânătoare Ruger – glonț de tir
19. o pușcă de vânătoare Krupp Scher
20. un pistol Smith & Wesson
21. un pistol de autoapărare Smith & Wesson

Nici Dana Năstase n-a venit cu mâna goală la AGVPS și a predat două puști de vânătoare „Beneli", cu alice, de calibrul 10 și 12. Andrei Năstase, fiul lui Adrian Năstase, a depus două arme de vânătoare „Purdey" de 12 milimetri, cu alice, două arme cu aer comprimat „Baycal", de 5,5 milimetri, și o "Slavia" de 4,5 milimetri. Deci, în total, familia Năstase a predat **27 de arme letale**. Dacă luăm în calcul că fiecare armă trebuie să aibă o cutie specială a sa, putem trage concluzia că clanul Năstase și-a dus armamentul la AGVPS cu un... camion.

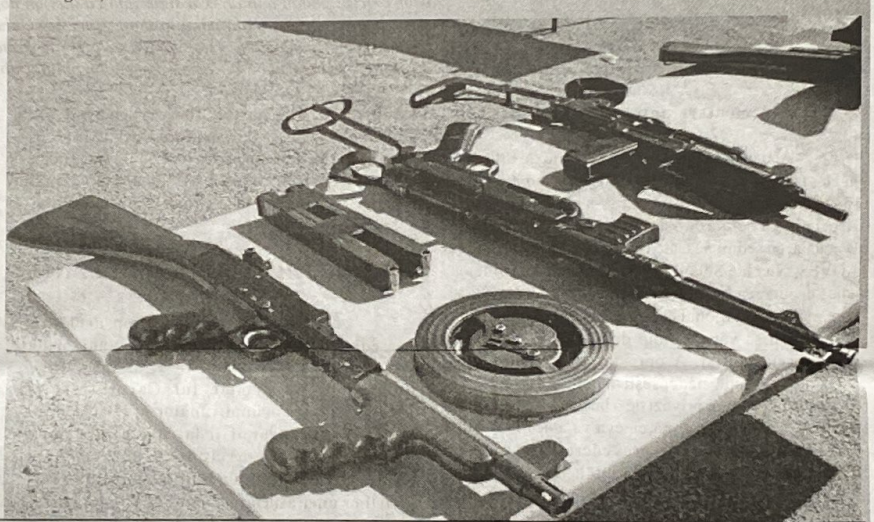

ORTODOXIA ROMÂNEASCĂ ÎN GERMANIA

În primăvara aceasta s-au succedat câteva evenimente de mare importanță pentru comunitatea românilor ortodocși din Germania.

În ziua de 24 aprilie (a doua zi de Paști, când Biserica noastră l-a prăznuit și pe Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință), a avut loc, în noua Catedrală Mitropolitană din Nürnberg, la 10 ani de la depunerea cererii către Guvernul din landul Bavaria, actul festiv al recunoașterii oficiale a Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord ca fiind *Körperschaft des öffentlichen Rechtes*, adică o **Corporație de Drept Public** – statut care o pune în rând cu Bisericile mari din Germania și o consfințește ca „important factor cultural în Bavaria", după cum s-a exprimat în alocuțiunea sa D-l Karl Freller, reprezentant la fața locului al Ministerului Învățământului și Cultelor din Guvernul bavarez. Reamintim că, înființată prin decizie sinodală în 1993, Mitropolia este păstorită, din 1994 (instalarea s-a făcut la München, pe 5 iunie), de către Î. P. S. Serafim Joantă (fostul Episcop-vicar de la Sibiu), iar acum numără 40 de parohii (deservite de 37 de preoți): 28 în Germania și 12 în țările învecinate (Austria, Luxemburg, Danemarca, Suedia, Norvegia, Finlanda). Dacă până în 2001 a funcționat în sediul provizoriu din incinta Institutului pentru Bisericile Răsăritene de la Regensburg, astăzi are propriul sediu în Nürnberg (Fürther-Str. 166-168, D-90429), iar pe lângă Centrul Mitropolitan funcționează o mănăstire („Sf. Martiri Brâncoveni") și o școală-atelier de pictură bizantină („Sf. Luca").

Frescă din Catedrala Mitropolitană de la Nürnberg: Acoperământul Maicii Domnului

Pe 14 mai a. c. a avut loc sfințirea noii Catedrale Mitropolitane din Nürnberg, în prezența Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist și a Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Bartolomeu Anania (care o zi mai înainte fuseseră de față și la punerea pietrei de temelie a bisericii ortodoxe românești din Berlin, cu hramul „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil") și a unei numeroase asistențe (dar din nou cu boicotul vechiului exil, incapabil să-și depășească inerțiile ulcerate și să priceapă imperativele noului context). Se cuvine menționat și faptul că televiziunea ZDF transmisese în direct, cu o săptămână înainte (duminică 7 mai), Sf. Liturghie oficiată în noua catedrală – parte în românește, parte în nemțește – de către Î. P. S. Serafim, Pr. Teofil Herineanu, Protos. Arsenie Drăgan și Diac. Dumitru Dura, cu participarea corului studenților teologi din Cluj, condus de Pr. Prof. Dr. Vasile Stanciu.

În fine, tot la Nürnberg, în perioada 8-15 mai, a avut loc și cea de-a treia întâlnire a episcopilor români din Europa Occidentală și America, dezvoltând ca temă centrală „Trăirea comuniunii în Biserică" (o foarte interesantă conferință pe această temă a susținut, la Maximilian-Universität din München, pe 10 mai, P. S. Siluan Marsilianul).

Numai boala l-ar fi împiedicat pe președintele Băsescu să fie personal prezent la Berlin și Nürnberg, pe 13 și 14 mai.

(Maria Blaj)

ŞAH LA REGE ... (27)

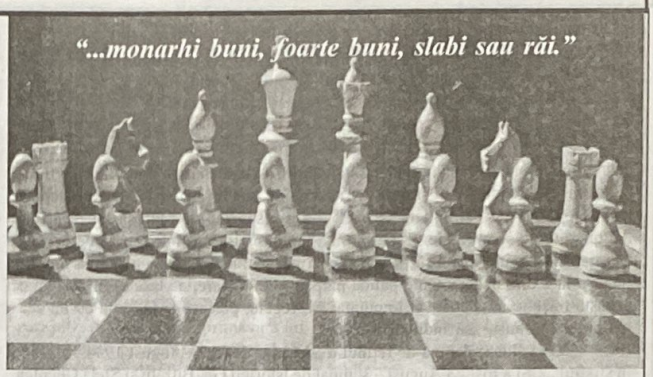

de Gabriel CONSTANTINESCU

Evenimentele din tragica zi de 23 August 1944, ziua în care România şi-a pierdut independenţa, iar poporul român libertăţile fundamentale, au fost relatate pe larg atât de cei mai importanţi participanţi la desfăşurarea lor, cât şi de cercetătorii istoriei noastre recente. Relatările datorate participanţilor la evenimente sunt, mai toate, afectate de subiectivism. Cei mai mulţi dintre autorii ieşirii României din războiul împotriva Uniunii Sovietice, urmate de întoarcerea armelor contra fostului aliat, Germania, fie omit, fie nu sunt capabili să realizeze adevăratele consecinţe ale actului pe care l-au provocat: ocuparea ţării de către Armata Roşie şi declanşarea procesului de bolşevizare a României. Cât priveşte relatările cercetătorilor istoriei noastre recente, ele nu oferă întotdeauna garanţia unei obiectivităţi depline. Poziţia partizană a celor care efectuează investigarea faptelor conduce adeseori la denaturarea intenţionată a adevărului, cu scopul de a se forţa concluziile convenabile unor anumite interese ideologice. Aşa stând lucrurile, din multitudinea relatărilor cu tema 23 August 1944 am ales-o pe cea făcută de generalul Platon Chirnoagă în documentata sa lucrare *Istoria politică şi militară a războiului contra Uniunii Sovietice*. Ea are meritul de a fi mai obiectivă decât altele şi, totodată, nu reţine din derularea faptelor decât momentele cu adevărat esenţiale.

„În această zi Mareşalul a cerut audienţă Regelui pentru orele 16, iar Mihai Antonescu pentru orele 15,30. Regele i-a primit pe amândoi după orele 16, fiind asistat de generalul C. Sănătescu, şeful casei militare şi locţiitor în funcţia de mareşal al Palatului. Mareşalul Antonescu a expus situaţia gravă de pe front şi măsurile luate în acord cu generalul Hans Friesner, comandantul grupului de armate româno-germane din Moldova şi Basarabia, pentru ca să oprească înaintarea rusă pe linia Carpaţi – poziţia fortificată Focşani-Galaţi şi Dunărea de jos. Era de părere că un armistiţiu va trebui să fie încheiat pe baza condiţiilor deja acceptate de guvernul rus, însă numai de pe poziţia pe care ruşii vor fi opriţi şi cu ştiinţa lui Hitler. L-a informat pe Rege despre dispoziţiile luate pentru continuarea discuţiilor de la Stockholm şi despre comunicarea făcută guvernului german prin ministrul Clodius. El considera că, dacă se va da trupelor germane libertatea să se retragă în ordine în timp de două săptămâni, guvernul german trebuia să fie înştiinţat ca să-şi ia măsurile pentru executarea acestei condiţii; bineînţeles cunoscând partea cealaltă, după care România era datoare să intervină cu armele în cazul că Germania ar fi refuzat să-şi retragă trupele. Discuţia s-a terminat către orele 17, când Regele a trecut în biroul alăturat, unde se găseau generalul Aldea, I. Mocsony-Stârcea, Niculescu-Buzeşti şi Mircea Ioaniţiu. După o scurtă consultare cu aceştia, Regele a revenit şi a comunicat Mareşalului Antonescu că guvernul lui este concediat; apoi, dând ordin să fie arestat, a părăsit imediat biroul. Arestarea a fost executată la un semn al colonelului Emilian Ionescu, adjutant regal, de către maiorul Dumitrescu Anton, ajutorul de comandant al batalionului de gardă, care în această împrejurare comanda o grupă condusă de plutonierii D. Bâlă şi D. Rusu şi sergentul major Dinu Cojocaru. Arestaţii au fost conduşi imediat la etajul I şi închişi într-o cameră blindată.

După ce acest act dezonorant pentru toţi cei care au participat la pregătirea şi executarea lui a fost săvârşit, au fost chemaţi telefonic la Palat, sub pretextul unui consiliu de coroană, şi arestaţi: generalul Pantazi, ministru de Război, generalul D. Popescu, ministru de Interne, generalul C. Piki-Vasiliu, inspector general al Jandarmeriei, şi colonelul Mircea Elefterescu, prefectul Poliţiei capitalei.

Această audienţă reprezintă momentul crucial al istoriei războiului nostru cu Rusia. Aici s-a frânt încordarea de mai bine de trei ani, prin care poporul român a căutat să-şi salveze independenţa luptând în contra Rusiei, şi s-a trecut total de cealaltă parte, alături de ruşi, fără nici un fel de garanţie scrisă nici din partea acestora, nici din partea aliaţilor lor occidentali.

În noaptea de 23/24 august, mareşalul Antonescu a fost predat fostului locotenent român Bodnăraş, dezertor din armata română la ruşi. Acesta venise de câteva luni pe sub ascuns în ţară şi trăia sub nume fals în apropiere de Bucureşti. Era agent rus şi se găsea în legătură cu Palatul Regal; prezenţa lui era de-asemenea cunoscută unor oameni politici în legătură cu Palatul".

Infamia petrecută în ziua de 23 august 1944 la Palatul Regal este confirmată şi de principalul ei protagonist, regele Mihai I. În expunerea sa ca autor principal al acestui act, făcută ziarului *România liberă* pe 26 august 2000, sub titlul „23 August 1944, povestit de M. S. Regele Mihai I", face încercarea de a justifica acţiunea pe care a patronat-o ca o imperioasă necesitate istorică. Tentativa este însă stângace şi neconvingătoare. Ea nu reuşeşte decât să scoată mai pregnant în relief caracterul de complot al actului, motivat de cu totul alte interese decât interesul naţional, care ar fi trebuit să primeze.

„În planurile noastre fusese adăugată şi soluţia cazului neaşteptat în care Mareşalul Antonescu ar fi respins atât cererea de armistiţiu, cât şi demisia. Această soluţie extremă era arestarea lui. Uşa salonului către intrare rămăsese întredeschisă. Prietenii mei, pe care îi lăsasem în biroul meu, ascultau convorbirea. Pitit după uşa camerei mele, căpitanul Anton Dumitrescu cu trei subofiţeri se aflau acolo pentru ceea ce ni se păruse atât de improbabil: circumstanţa în care Antonescu ar fi refuzat să facă faţă realităţii. Când i-am spus Mareşalului că nu-mi lasă decât o ultimă soluţie, conform înţelegerii, căpitanul împreună cu subofiţerii au pătruns în salon... Văd scena, o scenă dramatică, cu noi, toţi actorii ei, prinşi de disperare. Ştiam prea bine că nu avusesem încotro, că pentru a salva un om, oricât de mult respect merită el, nu se putea sacrifica o ţară".

Dar dincolo de ipocrizia debordantă din citatul de mai sus, ceea ce nu mai poate fi disimulat prin cuvinte, oricât de meşteşugice ar fi ele, sunt faptele care s-au succedat arestării mareşalului Antonescu. În „expunerea" sa, regele Mihai afirmă fără echivoc că la complotul pus la cale de clica din jurul său, „Cei patru Mari", cum îi numeam eu pe oamenii politici [Iuliu Maniu, Dinu Brătianu, Titel Petrescu şi Lucreţiu Pătrăşcanu – n. n.], aşteptau şi ei cu nerăbdare ziua de 26 august [data iniţială la care fusese programată lovitura de stat – n. n.], ascunşi până la acea dată pe la prieteni de-ai lor, de frică să nu afle *Gestapo*-ul, care mişuna în ţară, de hotărârea luată". Adevărul este că doar reprezentantul Partidului Comunist, Lucreţiu Pătrăşcanu, era pus în temă cu infamia ce urma să se petreacă la Palat – îşi continuă expunerea fostul rege. „Era însoţit de un necunoscut, pe care mi l-a prezentat sub numele de Ceauşu. Aveam să-l mai întâlnesc pe urmă. Era Emil Bodnăraş, ofiţer dezertor din Armata Română, care sosise clandestin de la Moscova". Mai clar decât atât nu se poate. Actul de la 23 august 1944 a fost rodul conlucrării strânse dintre clica de la Palat, în frunte cu fostul rege, şi Partidul Comunist. Ceilalţi „Trei Mari", respectiv reprezentanţii Partidelor Naţional Ţărănesc, Naţional Liberal şi Social Democrat, vor afla despre „eveniment", ca toată suflarea românească, din „Proclamaţia Regelui către Ţară", transmisă la ora 22,25 de posturile centrale de radio.

Să-l ascultăm însă, în continuare, pe fostul rege, care, fără să-şi dea seama, ne dezvăluie cursul faptelor din dedesubturile mârşavului act pe care l-a patronat: „După plecarea lui Pătrăşcanu, Ceauşu a rămas la Palat. În timpul nopţii, a sosit maiorul Jacques Vergotti, un ofiţer de ordonanţă al meu". Evită însă să ne spună că „maiorul de ordonanţă" era favoritul reginei-mamă, şi că în urma faptului că relaţia lor devenise subiect de bârfă la Bucureşti, mareşalul Antonescu, pentru a curma o situaţie care prejudicia prestigiul Casei Regale, l-a transferat la o unitate de pe front. Venirea intempestivă, din zona frontului, „în timpul nopţii", a favoritului reginei-mamă constituie o dovadă a proporţiilor complotului, dar mai ales a faptului că arestarea mareşalului Antonescu fusese dinainte hotărâtă. În aceste condiţii, „persecutatul" maior Jacques Vergotti putea să se alăture, fără teamă, familiei regale. Dar nu numai atât. Vergotti aducea veşti din ţară. „Şi el, ca mulţi alţii, mi-a povestit că în oraşe şi în sate lumea a ieşit afară, se cânta, se striga de fericire de a şti ţara ieşită din nefireasca-i alianţă şi revenită la democraţie". Este de prisos orice comentariu la această iresponsabilă afirmaţie făcută de fostul rege în august 2000, când nu cred că exista vreun român cu mintea întreagă care să nu ştie că 23 August 1944 a însemnat începutul bolşevizării României, cu tot cortegiul de nenorociri întinse pe o jumătate de veac, nenorociri ale căror consecinţe le trăim până în ziua de astăzi.

În afară de vestea că ţara chiuia de bucurie când s-a aflat că regele îi încuiase pe mareşal şi pe principalii săi miniştri „la etaj, unde se afla o cameră *safe*, în care tatăl meu îşi ţinea colecţia de timbre", „Vergotti a mai spus ceva, că Hitler ar fi ordonat ca trupele germane din România să-l prindă pe Rege viu sau mort! De una ca asta se temeau toţi. Sănătescu [uns prim-ministru în locul mareşalului Antonescu – n. n.] nu înceta să-mi spună că ar fi o nenorocire să fiu ostatic, că nu dispune de pază suficientă la Palat. M-am desprins cu greu. La orele 3 noaptea am plecat, eu conducând a doua maşină a cortegiului. Ne-am dus la Dobriţa [localitate la 30 de km. de Tg. Jiu – n. n.], unde urma să sosească şi Mama mea, care rămăsese la Sinaia".

Şi ca dovada a criminalei iresponsabilităţi a făuritorilor „Actului de la 23 August 1944" să fie completă, redăm şi ultima scenă a celei mai odioase trădări pe care România a cunoscut-o vreodată. O trădare prin care un întreg popor a fost predat printr-o „Proclamaţie regală", fără nici o garanţie pentru prezentul şi viitorul său, celei mai odioase puteri pe care a cunoscut-o vreodată istoria:

(continuare în pag. 6)

ŞAH LA REGE ...

(urmare din pag. 5)

„comunismului bolşevic". Cu placiditatea care i-a caracterizat dintotdeauna fiinţa, fostul monarh declară, ca şi cum ar fi vorba de un fapt banal: „Ceauşu aşteptase la Palat să-i vină camioneta cu care i-a transportat pe Mareşal şi pe Mihai Antonescu, nu ştiam unde. S-a aflat mai târziu că i-a dus într-o casă de la Vatra Luminoasă. A îndrăznit să procedeze la acest transfer după plecarea mea. A făcut-o la 4 dimineaţa". Cu o palidă pâlpâire de vigoare, ne lasă să înţelegem că această mişelie nu-i poate fi imputată. El, regele, plecase la Dobriţa cu un ceas înainte ca Ceauşu „să îndrăznească"...!

O evaluare demnă de reţinut a „Actului de la 23 August 1944" o găsim în studiul „...Şi a fost 23 August", semnat de istoricii Gh. Buzatu şi Stela Cheptea, studiu inclus în culegerea de *Contribuţii, mărturii şi documente* coordonată de Gh. Buzatu sub titlul *Mareşalul Antonescu la judecata istoriei*: „Din nefericire, cotitura România în război – retragerea din tabăra germană şi trecerea în rândul Naţiunilor Unite – s-a dovedit imediat folositoare doar Marilor Aliaţi – SUA, Marea Britanie şi URSS; în ceea ce o priveşte, pentru România, consecinţele neîntârziate şi directe s-au dovedit dezastruoase. Faptul pornea de la modul în care Marii Aliaţi au evaluat fapta României, iar aceasta numai în raport de interesele şi ţelurile lor de război politico-diplomatice, strategico-militare, economice şi, nu în ultimul rând, ideologice. S-a dovedit o dată mai mult că în raporturile internaţionale Marile Puteri au interese şi nu cunosc sentimente! [...] Simptomatică s-a dovedit poziţia lui V. M. Molotov, comisarul Externelor al URSS, care peste două săptămâni, primindu-i la Moscova pe membrii delegaţiei române pentru semnarea Convenţiei de Armistiţiu cu Naţiunile Unite, şi chestionat fiind de ce Kremlinul se arată în pretenţii mai puţin înţelegător decât fusese cu emisarii Mareşalului în lunile anterioare, a precizat fără nici o ezitare: «Pentru că Antonescu reprezenta poporul român, iar dvs. doar o aventură!»".

Regele Mihai I şi A. I. Vîşinski (decembrie 1944)

Imediat după arestarea mareşalului Ion Antonescu şi a principalilor săi colaboratori, au fost luate primele măsuri care consfinţeau atât schimbarea de regim, cât şi reorientarea politicii externe a României. „În jurul orei 20 a zilei de 23 august 1944 – aflăm din aceeaşi sursă – s-a emis Înaltul decret regal nr. 1619, prin care generalul C. Sănătescu a fost desemnat şef al primului guvern român instalat după doborârea regimului antonescian. Totodată s-a întocmit decretul nr. 1620, prin care noul premier stabilea componenţa guvernului său, ce cuprindea, pentru prima dată în istoria contemporană a României, un reprezentant al P.C.R., în persoana lui Lucreţiu Pătrăşcanu, cu rangul de ministru fără portofoliu şi de *ad-interim* la Justiţie. [...] Documentele transmise la radio au fost recepţionate, bineînţeles, de unităţi ale Armatei Române din interior şi din zonele operative, şi ele le-au interpretat – fulger şi corect – drept un ordin de încetare imediată şi necondiţionată a luptei contra Naţiunilor Unite şi de întoarcere a armelor împotriva aliaţilor germani de până atunci".

Dacă românii, şi în primul rând trupele aflate în luptă cu Armata Roşie pe frontul Moldovei, au interpretat Proclamaţia regală transmisă naţiunii pe posturile de radio drept anunţul încetării stării de război ca urmare a încheierii unui armistiţiu cu Uniunea Sovietică, nu tot la fel a fost ea înţeleasă la Kremlin. Pentru Uniunea Sovietică, armistiţiul cu România a fost semnat abia la 12 septembrie, la Moscova. Aşadar, un decalaj de 20 de zile, răstimp în care Uniunea Sovietică s-a considerat în stare de război cu România, cu toate consecinţele care decurg din starea de beligeranţă între două state. Timp de 20 de zile, Armata Roşie a repurtat victorii după victorii împotriva fascismului, zdrobind rezistenţa trupelor române şi germane, obligate să se retragă în derută. Au fost cucerite oraşe, au fost capturate importante cantităţi de material de război şi au fost făcuţi numeroşi prizonieri de război. Mai ales numeroşi prizonieri de război. La Moscova, victoriile obţinute împotriva Germaniei şi României pe frontul de operaţii din Moldova au fost sărbătorite prin tradiţionalele salve de tun.

Ce a însemnat însă de fapt decalajul de 20 de zile între data la care românii au crezut că s-a încheiat armistiţiul cu Uniunea Sovietică şi data reală a semnării unui document în acest sens cu guvernul de la Moscova, aceasta ne-o spune istoricul german Andreas Hillgruber, în capitolul intitulat „Schimbarea de front a României" din lucrarea sa (consacrată relaţiilor germano-române în perioada 1938-1944) *Hitler, Regele Carol şi Mareşalul Antonescu*: „După ce a luat cunoştinţă de Proclamaţia Regelui Mihai I, din ordinul generalului Racoviţă [comandantul trupelor române de pe frontul Moldovei – n. n.], şeful Secţiei operaţii din Marele Stat-Major al Armatei Române, comandanţii unităţilor române au trimis parlamentari la comandanţii sovietici ai unităţilor din faţa lor. Sovieticii n-au acceptat însă propunerile de tratative, ci i-au considerat pe români prizonieri de război. În intervalul 24 august-12 septembrie alţi 130.000 de soldaţi români aveau să ia drumul prizonieratului, adăugându-se celor 147.000 de prizonieri români, capturaţi mai ales în timpul luptelor de la Stalingrad şi din Crimeea".

În timp ce ostaşii români de pe frontul Moldovei, urmând Înaltul ordin regal de a înceta să mai opună rezistenţă invaziei bolşevice, trăiau cumplita tragedie de a fi dezmaţi şi luaţi prizonieri de război de către ruşi, regele Mihai I, de teama de a nu fi capturat de germani, se ascunde, împreună cu întreaga Curte Regală, undeva în fundul Olteniei. Despre acest moment din consecinţele imediate ale „Actului de la 23 August 1944" ne furnizează informaţii ziaristul Valentin Hossu-Longin în capitolul intitulat „Lung e drumul Gorjului..." din lucrarea sa *Monarhia românească*: „Aici, la Dobriţa (30 km NV de Târgu Jiu), Suveranul a stat două săptămâni. Cum în apropiere se afla un teren improvizat de aviaţie (comuna Stăneşti), n-a pierdut ocazia să-şi continue lecţiile de zbor cu Udrischi. Vremurile fiind extrem de tulburi, tânărul rege era ţinut la curent cu tot ce se întâmpla în ţară. Pe micul «aerodrom» aterizau zilnic avioane de legătură cu care mesagerii aduceau şi duceau corespondenţa regală. Mihai I a semnat, în această perioadă, mai multe decrete, printre care documentele de numire şi instrucţiunile delegaţiei române pentru încheierea armistiţiului cu Moscova, declaraţia de război Germaniei etc. Tot aici a aflat amănunte despre barbarul bombardament nazist asupra Palatului Regal (la câteva ore după plecarea Sa!), arestarea personalului Legaţiei germane la Bucureşti, sinuciderea lui von Killinger, luptele de la Băneasa conduse de colonelul Marcel Olteanu, operaţiunile de dezarmare a hitleriştilor şi de înaintare a trupelor române spre Ardeal, despre intrarea ruşilor în Bucureşti ş.a.m.d. Aici a primit Suveranul un grup de corespondenţi de război englezi care l-au rugat să relateze pe larg desfăşurarea evenimentelor de la 23 august. În seara de 12 septembrie 1944, M. S. Regele Mihai I şi suita părăsesc satul şi se îndreaptă spre Bucureşti, unde sunt primiţi în gara Băneasa de întregul guvern, în frunte cu generalul Sănătescu, şi de o mulţime de oameni. Deoarece Palatul Regal devenise de nelocuit în urma bombardamentelor, s-a hotărât ca Regele şi Regina-Mamă să-şi stabilească reşedinţa la Palatul Elisabeta, de la Şosea, în apropierea Arcului de Triumf, de unde, peste 4 ani, va fi alungat de comuniştii lui Ghcorghiu-Dej şi Petru Groza. Dar până atunci Regele şi Ţara aveau să treacă prin multe încercări puse la cale de vânzătorii neamului şi de cei veniţi pe tancuri sovietice".

O relatare frumos ticluită de un autentic cronicar de Curte, care însă omite un fapt esenţial: nu ne spune cine le-a încredinţat puterea de a guverna „vânzătorilor de ţară" şi „celor veniţi pe tancuri sovietice". Dar mai ales omite să ne spună cum trebuie judecaţi cei care au deschis larg porţile ţării prin care au pătruns nestingherite hoardele bolşevice, împunându-ne, fără vrerea noastră, legea lor. O judecată pe care o face, fără menajamente, Dr. Alexander Ronnett în amplul său studiu *Neam fără noroc sau blestemul lui Zamolxe*, publicat la Chicago, în 1994: „Pe 23 august 1944, regele Mihai cere armatei să înceteze lupta contra ruşilor, deoarece România a acceptat condiţiile de armistiţiu oferite de Aliaţi. Minciună uriaşă, minciună care a costat 150.000 de soldaţi duşi în Siberia, alte 200.000 de vieţi sacrificate în vest, jafuri asiatice pe întreg teritoriul ţării. Minciună care a sacrificat naţiunea pe altarul primitivismului comunist vreme de 45 de ani. Minciuna consta în aceea că Aliaţii au refuzat orice fel de armistiţiu, că ruşii nu promiseseră nimic, că la acea oră nu erau în curs nici un fel de tratative; ceea ce a făcut regele Mihai se numeşte act de capitulare necondiţionată, de încetare unilaterală a oricăror lupte, predând ţara bunului plăc al inamicului. Pur şi simplu poporul şi armata au fost minţite! De ce? Regele Mihai ştia, ca şi Maniu şi Brătianu, ca şi liota de generali, că România fusese livrată Uniunii Sovietice încă din noiembrie 1943 de către anglo-americani; tratativele purtate fuseseră inutile. Sperau ei ca URSS să nu-şi ia marfa cumva? Speranţa îi descalifică total. Deci, după ce tratează şapte luni, regele proclamă capitularea necondiţionată! Garanţia: arestarea Comandantului Suprem, Ion Antonescu, inamicul public numărul unu al URSS, şi predarea lui către URSS. Săvârşitu-s-a! În istoria statelor europene din ultimii 1500 de ani nu se cunoaşte cazul în care un rege să-şi predea inamicului pe propriul comandant; nu se cunoaşte cazul în care un rege să ordone propriei armate să depună armele înainte ca inamicul să i-o ceară!

Regele Mihai de Hohenzollern a făcut această triplă crimă, pentru care istoria nu are cum să-l ierte: minţind, el şi-a trădat naţiunea al cărui suveran era; capitulând necondiţionat, a anulat juridic suveranitatea statului român; predându-şi comandantul propriei armate, a jertfit 230.000 de tineri în uniformă militară însetatei fiare bolşevice. Nu e de mirare că a fost decorat de sovieticii cu care s-a «bătut»".

☛

Prin capitularea necondiționată a României, Rusia bolșevică realiza două obiective de o importanță deosebită, menite să-i netezească drumul spre supremația mondială. Primul, de natură strategică, oferea Armatei Roșii posibilitatea să facă un nesperat salt, cu eforturi minime, de pe linia Iași-Chișinău până la porțile Budapestei. La această performanță militară de proporții o contribuție deloc neglijabilă a avut-o sprijinul oferit „cu generozitate" de România, care a angajat, cu pierderi considerabile de vieți omenești, toată armata română din interior (275.000 de oameni) la efortul de pătrundere a comunismului în inima Europei. Cel de-al doilea obiectiv era de natură politică. Prin comunizarea României se crea precedentul apariției statelor satelite ale Uniunii Sovietice. Ideea scindării Europei în „zone de influență" nu numai că prindea contur, dar făcea primul pas spre înfăptuire.

O impresionantă caracterizare a contextului istoric în care s-a produs tragicul act de la 23 august 1944, ca un întreg care cuprinde toată națiunea, o datorăm lui Pamfil Șeicaru. În eseul intitulat *Politica aistorică*, publicat în 1972 la Madrid, unde se afla în exil, după ce regimul comunist îl osândise la moarte, marele ziarist rostește o necruțătoare, dar dreaptă sentință de condamnare în fața istoriei a grupului de complotiști în frunte cu fostul rege Mihai I, care, animați de meschine interese personale, nu au pregetat să comită odiosul act de trădare a prezentului și viitorului poporului român:

„Războiul României contra Rusiei sovietice (ca și războiul Finlandei) a fost dictat de voința noastră de existență. Am fost nenorocoși. Hitler și toată politica provocatoare a Germaniei național-socialiste au împiedicat Occidentul să vadă Rusia sovietică și garnizoanele ei ideologice instalate în toate țările, pregătindu-se metodic pentru lupta finală. Astăzi războiul dus de România contra căpcăunului din nesfârșitele stepe își află o totală ratificare. Fiecare mormânt românesc care jalonează drumul trupelor noastre de la Prut până la Caucaz și Volga mărturisește dreptatea cauzei noastre. Acei care în Octombrie 1944 pledau culpabilitatea României, abia în 1951 au descoperit pericolul rusesc. Era și timpul să se ajusteze când democrațiile Occidentului, temându-și propria lor existență, au dat noul cuvânt de ordine.

Dacă războiul a fost o patetică verificare a potențialului moral și material al națiunii, în același timp a fost și o penibilă verificare a incapacității democrației române, care a angajat destinul poporului român în graba cu care s-a precipitat să impună țării, printr-o îndrăzneață mistificare, capitularea.

Democrația finlandeză a știut să termine un război nenorocos, limitând dezastrele unei înfrângeri. Ce s-a salvat prin lovitura de Stat de la 23 August? Vieți omenești? Cine are curajul să facă inventarul vieților omenești suprimate de trupele rusești numai în primele două luni după capitulare? Ce s-a salvat prin gloriosul act de eliberare? Când vom face – ca să întrebuințez o expresie a lui Georgea Sorel – filozofia ipocriției lașității?

Generalul Weygand a rostit un cuvânt teribil pentru a caracteriza exuberanța cu care Laval se bucura de armistițiu: «se tăvălește ca un câine în propria lui murdărie». Cum ar trebui să fie calificat nestăpânitul entuziasm al oamenilor politici, exponenți ai democrației române, manifestat după izbutirea loviturii de Stat din 23 August 1944?

Și după?... Cu ce frenezie au fost batjocorite sacrificiile unei armate eroice! Cu ce îndrăzneală unică s-a răsturnat tabla de valori etice, preamărindu-se actele de spionaj în favoarea unor puteri străine, dându-se oricărei acțiuni trădătoare un titlu de recunoștință națională și etichetând ca criminali de război pe cei care participaseră la lupta împotriva Rusiei sovietice; iată ce definește conținutul ideologic al așa-zisei democrații române. La nici un popor istoria nu a înregistrat un caz similar de orgie a renegării naționale. Nu numai că s-au predat armatei Rusiei sovietice 170.000 de ostași călîți în trei ani și două luni de război, dar s-au surpat rezistențele morale ale nației prin violența cu care partidele democrate au pledat culpabilitatea României, în speranța că-și vor asigura titluri la recunoștința învingătorilor".

Ca o regulă sacrosanctă pentru istoricii de totdeauna și de pretutindeni, studiul istoriei se face începând cu izvoarele, cu trecutul îndepărtat, și apoi, urmând succesiunea cronologică a evenimentelor, se ajunge la ceea ce se chiamă istoria recentă. Așadar, de la cauze spre efecte. Iată însă că istoricul german Hellmut Diwald (n.1929) propune și realizează o răsturnare totală a perspectivei istorice în monumentala sa operă *Geschichte der Deutschen* (*Istoria Germanilor*). Pentru istoricul german, spre a face cunoscut trecutul, a-l aduce în actualitate, nu trebuie să începi cu trecutul îndepărtat, ci de acolo unde consecințele procesului istoric sunt încă vii în conștiințele oamenilor, adică de la istoria recentă spre trecut, de la efecte spre cauze. În spiritul acestei originale concepții asupra cronologiei, Prof. Diwald începe *Istoria Germanilor* cu Conferința de la Yalta, și apoi merge înapoi, pas cu pas, pe parcursul a 760 de pagini de text dens, până în anul 919, când ducele Saxoniei, Heinrich I, a fost regele primului *Reich* german. Și cum acest „alt fel" de a parcurge istoria nu e numai interesant, dar și convingător pentru înțelegerea cauzelor prezentului, nefericitului nostru prezent, caracterizat prin incapacitatea de a ne rupe de trecutul comunist, îl vom utiliza. Parcurgând, pas cu pas, drumul înapoi al istoriei noastre recente, cercetătorul obiectiv ajunge inevitabil la „Actul de la 23 August 1944". Atunci s-a petrecut răul cel mare, ale cărui consecințe le resimțim din plin până în ziua de astăzi.

În capitolul intitulat „Comuniștii și complotul de la Palat" din lucrarea *Agonia României: 1944-1948*, autorul, neobositul cercetător al arhivelor occidentale Nicolae Baciu, ne furnizează dovezile în sprijinul afirmației de mai sus.

„Nu am crezut niciodată că neînsemnatul Partid Comunist Român ar fi jucat vreun rol în «rezistența» contra germanilor în România sau contra guvernului Antonescu. Am considerat totdeauna că ei și-au creat după război state de serviciu și merite ca să-și umple piepturile și să-și înalțe călcâiele. Dar trebuie să mărturisesc că m-am înșelat, cel puțin în ceea ce privește rolul lor în actul de la 23 august 1944. Domnul Mircea Ioanițiu [secretarul particular al regelui Mihai I, autor al unei broșuri în care relatează faptele petrecute la Palatul Regal la 23 august – n. n.] ne precizează în broșura sa că Lucrețiu Pătrășcanu, șeful Partidului Comunist Român, într-o ședință conspirativă de la Palat, a cerut ca «delegatul militar al partidului să participe la pregătirea operațiilor militare plănuite de comitetul militar» al complotiștilor și pregătite de colonelul Dumitru Dămăceanu. Aceste consfătuiri aveau loc într-o casă din Calea Moșilor, ne spune autorul broșurii, unde a participat și el la întrunirea din noaptea de 13/14 iunie, unde în afară de Pătrășcanu se afla și inginerul «Ceaușu». În realitate acest inginer era ofițerul român Emil Bodnăraș (Bodnarenko), dezertor, refugiat în Uniunea Sovietică și parașutat în România în primăvara lui 1944. Domnul Mircea Ioanițiu nu ne spune cine mai era prezent la aceste consfătuiri, dar asupra acestei chestiuni am găsit surprinzătoare detalii într-o broșură la biblioteca – Public Library – din New York. Este vorba de cărticica *Insurecția națională antifascistă din August 1944*, publicată în România de istoricul Aurică Simion. Iată ce găsim în această carte oficială comunistă asupra consfătuirii de la 13/14 iunie din Calea Moșilor:

«În primăvara anului 1944 erau tot mai frecvente întâlnirile pe care delegații Partidului Comunist le aveau cu reprezentanți ai cercurilor Palatului. În noaptea de 13/14 iunie 1944 a avut loc, la inițiativa Partidului Comunist, o ședință conspirativă cu reprezentanți ai Palatului și Armatei: generalii Constantin Sănătescu și Gheorghe Mihail, colonelul Dumitru Dămăceanu, Ioan Mocsonyi-Stârcea, Mircea Ioanițiu și Grigore Niculescu-Buzești. Cu acest prilej, Emil Bodnăraș a criticat orientarea cercurilor Palatului de a reduce acțiunea de răsturnare a lui Antonescu la o simplă lovitură de palat, înfăptuită de un grup restrâns de persoane, și de a evita o participare mai largă a maselor la luptă. Emil Bodnăraș a prezentat planul Partidului Comunist, care prevedea răsturnarea prin forță a dictaturii militare fasciste, scoaterea țării din războiul hitlerist și întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste. După vii discuții, cei prezenți au aprobat planul elaborat de P.C.R. Pentru pregătirea acțiunii armate s-a propus crearea unui comitet militar, din care să facă parte generalii Gheorghe Mihail, C. Vasiliu-Rășcanu și colonelul Dumitru Dămăceanu. La 15 iunie, generalul Constantin Sănătescu a comunicat acordul regelui cu privire la cele de mai sus».

S-a înțeles bine? În timp ce armata română lupta și murea în apărarea fruntariilor asaltate de sovietici, reprezentanții Palatului erau prezenți la consfătuiri cu Pătrășcanu și Emil Bodnarenko-Bodnăraș, emisar al Moscovei...!".

Cât privește consecințele succesului loviturii de stat, prin care a fost răsturnat regimul Antonescu și s-au întors armele împotriva fostului aliat, chiar și comentatorii occidentali, care și-au manifestat deschis aprobarea pentru actul de la 23 august, ca și pentru cei care au fost angajați în înfăptuirea lui, nu pot trece cu vederea caracterul lor dezastruos – atât pentru țară, cât și pentru populație. Ziaristul american Reuben H. Markham, trimis special al publicației *Christian Monitor*, „înconjurat tot timpul șederii în România de atențiile afectuoase ale domnului Maniu și ale colaboratorilor săi", nu se abate de la linia principiilor deontologice ale profesiunii, prezentând realitatea din țară fără a menaja „aliatul sovietic". Titlul cărții publicate după reîntoarcerea în lumea liberă, *Rumania under the soviet yoke*, din care reproducem un scurt fragment, este grăitor în acest sens: „Acest armistițiu a predat România cu mâinile și picioarele legate Uniunii Sovietice și a arătat că Marea Britanie și Statele Unite au capitulat în fața Rusiei. Rezultatul loviturii de stat încercate și realizate de Rege și Maniu a fost să facă din România un stat vasal Uniunii Sovietice. Rusia avea așadar, oficial, puterea de a controla jurnalele radio și adunările, să suspende activitatea oricărei organizații, să aresteze pe orice român, declarându-l criminal de război sau inamic al aliaților (al Rusiei). Ea putea să ceară sumele pe care le dorea, ca să-și acopere cheltuielile de război, să ia orice instalație și orice uzină ca pradă de război. Ambasadorul Statelor Unite la Moscova nu numai că a consimțit totul, dar a împins cu putere România să accepte, după cum Hitler, în 1940, împinsese România să dea Basarabia Uniunii Sovietice".

O realitate tragică, pe care dacă ziaristul R. M. Markham o constată, omul politic Iuliu Maniu o trăiește împovărat de conștiința responsabilității de a-și fi dat girul moral, fără de care este greu de presupus că lovitura de stat ar fi reușit. La numai trei luni de la actul de la 23 August, Burton Berry, reprezentantul american în Comisia Aliată de Control de la București, în telegrama din 9 decembrie, relata următoarele superiorilor săi de la Secretariatul de Stat: „Seara trecută, Maniu mi-a spus că dacă ar fi știut că li se va da mână liberă sovieticilor să aplice termenii armistițiului, nu l-ar fi sfătuit pe Rege să semneze armistițiul. Era supărat că presiunea sa și acțiunea românească ce a rezultat din aceasta au făcut ca linia Focșani-Galați, care ar fi trebuit să fie menținută mult timp, să avanseze până la porțile Budapestei [...]. Era convins că forțele democratice occidentale aveau să păstreze o Românie independentă și suverană. Dar astăzi totul arată că nu aceasta fusese intenția acestor forțe. Dimpotrivă, se părea că Uniunea Sovietică plănuia deliberat să comunizeze România, în timp ce forțele democratice asistau pasive".

La data la care omul politic român, unul dintre autorii morali ai actului de la 23 August, își exprima mâhnirea față de pasivitatea democrațiilor occidentale, care nu făceau nimic pentru a împiedeca procesul de comunizare a țării, nu știa că la 9 octombrie 1944, la Moscova, Churchill vânduse deja România lui Stalin, cu acte în regulă, și că Roosevelt era de acord, la rândul lui, cu înțelegerea de la Kremlin...

(Va urma)

ION GAVRILĂ OGORANU

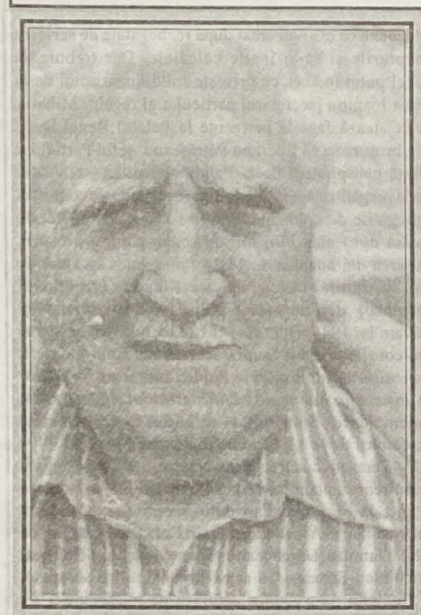

Nu prea înalt, dar foarte îndesat, cu mișcări sigure și iuți, în ciuda anilor ce-i albeau în plete, iscodind lumea cu ochi albastru-răzători, de o șiretenie fără răutate, ca unul îndelung vânat și niciodată prins, ținându-și capul sus și pieptul înainte, nu cu ocoșenie, ci cu un fel de maiestate firească, amestec de voievod și de haiduc rătăcit prin vaviloane – ION GAVRILĂ OGORANU (1 ianuarie 1923 – 1 mai 2006) era demult o legendă vie a rectitudinii și a dârzeniei românești de altădată. Mi-l amintesc umblând, acum vreo douăsprezece veri, prin Paris ca prin Munții Făgărașului, drept fără ostentație, cu pas răzbit, ca un patriarh răsărit din uitare. Trecătorii, deveniți parcă deodată sfioși, îi fereau calea de departe, cercetându-l cu un fel de admirație mută și reverențioasă, ca și când l-ar fi recunoscut fără să-l cunoască, nu după nume, ci după soi, așa cum simte jigania la om... (Trupul supt de cancer din copârșeul de la Galtiu – ultima lui imagine pe răbojul acestei lumi – n-a fost decât o glumă proastă a firii stricăcioase, și pe care memoria refuză s-o rețină...)

Luptător în rezistența armată din munți împotriva comunismului (1948-1955), a supraviețuit ascuns timp de peste 20 de ani, scăpându-le mereu hăitașilor printre degete. Povestea autentică a rezistenței din Munții Făgărașului a scris-o, cu vocație de mărturisitor, în cele patru volume apărute până maian și intitulate *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc*. Memorialistul cruciadei anticomuniste din munți a avut și pană de "povestaș", lăsându-ne două minunate volume de proză scurtă: *Întâmplări din lumea lui Dumnezeu* (1998) și *Amintiri din copilărie* (2001), precum și un roman istorico-alegoric (*Iuda*).

O măsuță modestă, cu fotografia și cărțile sale, a străjuit în biserică, dinaintea sicriului, unde au făcut de veghe tineri îmbrăcați în straie naționale. Decedat pe 1 mai, după o lungă suferință, a fost înmormântat joi, 4 mai, în cimitirul satului Galtiu (com. Sântimbru, jud. Alba). Dumnezeu să-l odihnească.

(R. C.)

La 1 mai 2006, inima celui ce a fost Ion Gavrilă Ogoranu a încetat să mai bată. După ce mi-a mai trecut durerea, și după ce am fost extrem de dezamăgit față de reacția politicienilor și a ziariștilor din țară, cu teamă și emoție „am îndrăznit" să aștern pe hârtie impresiile și propria-mi evocare despre acest munte al demnității și integrității creștine și românești în lupta împotriva comunismului. Așa cum din generație în generație ni s-a spus și ni s-a vorbit despre Avram Iancu, despre Iancu Jianu și despre mulți alți haiduci de pe meleagurile noastre natale, tot astfel va trebui de acum înainte să vorbim și să transmitem din generație în generație „haiducia" petrecută pe melegurile țării noastre după instalarea regimului bolșevic în România.

Pe Ion Gavrilă Ogoranu l-am întâlnit pentru prima dată în decembrie '89. Nu mai știu exact dacă a fost ziua de 23 sau 24 decembrie, dar în mod sigur a fost a doua sau a treia zi după fuga tiranului. În acele zile, trăite cu maximă intensitate și speranțe de libertate, la numai 17 ani cât aveam pe atunci, n-am reușit să reținem totul așa cum a fost, ceas cu ceas și minut cu minut. Emoțiile, fericirea, oboseala acumulată în urma mai multor nopți nedormite, faptul că atunci evenimentele se derulau cu o rapiditate uimitoare, plus deziluzia și zăpăceala din acele zile în care nu se știa în ce direcție o ia țara, toate acestea m-au făcut să nu mai reținem o seamă de amănunte. După ce petrecusem noaptea de 22 spre 23 în fața Primăriei din Craiova, și după ce se făcuse apelul că „televiziunea trebuie apărată", în zorii zilei de 23 decembrie am plecat cu trenul spre București. Era seara, în jurul orei 17 sau 18. Începuse să se întunece iar noi știam că „teroriștii" trag mai mult noaptea. În jurul televiziunii circula zvonul că instituția ar fi fost apărată de nimeni altul decât de Sergiu Nicolaescu, „marele actor și regizor". Țineam morțiș să ajung lângă poartă și să-l văd și eu pe cel care, așa cum credeam atunci, „făcuse dovadă de vitejie în lupta împotriva mercenarilor". După ce m-am fofilat prin mulțime, cu adevărat am ajuns lângă poartă. Numai că, spre surprinderea și dezamăgirea mea, „marele actor" plecase. Totuși, l-am așteptat mai multe ore, sperând să apară. Acolo, la poartă, a apărut la un moment dat „un domn" care vorbea despre lupta armată din munți, care menționa lupta anticomunistă din Munții Făgărașului. Mai târziu, după ce auzisem și descoperisem mai multe despre el, și după ce l-am întâlnit prin intermediul Asociației Foștilor Deținuți Politici, mi-am dat seama că fusese chiar Ion Gavrilă Ogoranu.

Așa l-am întâlnit pentru prima dată. După ce aflasem mai multe despre legenda vieții lui, l-am reîntâlnit chiar și în orașul meu natal, la Craiova, în august 1992, când venise la înmormântarea lui Nicolae Călinescu, autorul cutremurătoarei cărți *Sisteme și procese de brainwashing în România comunistă*. În acele momente încă nu-i apăruseră cărțile, așa că-i cunoșteam povestea glorioasă mai mult din auzite, de pe la foștii deținuți politici și de pe la unii dintre camarazii săi. (Cărțile sale au început să apară după 1993, la Timișoara.) Decepționat de rezultatele alegerilor din noiembrie 1992, mi-am luat lumea-n cap și-am plecat unde am văzut cu ochii. În 1996, împreună cu soția, ne-am dus la Galtiu, să-l vedem și să-l reîntâlnim pe Bădia Gavrilă. Cred că Bădia a apreciat vizita venită tocmai din Canada. Ne aducem aminte mereu reacția Doamnei Ana Gavrilă, când ne-a văzut la poarta dumnealor: „O, Doamne! Ce tineri sunt!". În acel moment soția avea 21 de ani, iar eu 24. Tot în aceeași vacanță l-am revăzut pe Bădia peste două săptămâni, la Târgșor. Niciodată n-am uitat și nu voi iuta bucuria și satisfacția lui atunci când m-a văzut. Deschizându-și brațele, m-a îmbrățișat și sărutat cu toată dragostea, zicându-mi : „Uite pe prietenul meu din Canada!". A fost cea mai emoționantă și impresionantă îmbrățișare din viața mea. În acea zi de 10 august 1996 a fost pentru ultima dată când l-am văzut pe Bădia Gavrilă. Din acel moment, și până astăzi, am tot sperat să-l mai văd măcar o singură dată, dar n-am mai reușit...

Totuși, prin cărțile și materialele sale, întotdeauna l-am simțit și-l simt aproape de inima mea. Volumele intitualte *Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc* le-am citit și recitit de mai multe ori pe fiecare. De multe ori știu imediat episodul ce urmează. În schimb, niciodată n-am putut citi mai mult decât o pagină pe zi. Cum puneam – și cum pun mâna pe volumele lui –, imediat mă pufnește plânsul și încep să mă cutremur de atâta suferință, de atâta nedreptate, de atâta curaj și eroism, de sacrificiul făcut de înaintașii mei pentru liberatea și neatârnarea neamului meu.

Astăzi, când am dublat vârsta pe care o aveam în decembrie '89, când mai toate visele noastre de atunci s-au stins unul câte unul, și când m-am mai înțelepțit nițel în ale anticomunismului, durerea nedreptății este și mai mare. Tragedia cea mare (și toate tragediile personale trăite în Munții Făgărașului și în zona din jur, între anii 1948 și 1957) continuă și astăzi. Nelegiuirile și injustițiile comise atunci domină și acum. Televiziunea, Cinematografia, Parlamentul, Președinția, Patriarhia, Universitățile etc., întreaga noastră societate românească, mai cu toții se fac că nu văd și nu aud nimic. Cu toții se comportă ca și cum nimic nu s-a întâmplat.

☛

S-A FRÂNT FĂRĂ SĂ SE ÎNDOIASCĂ

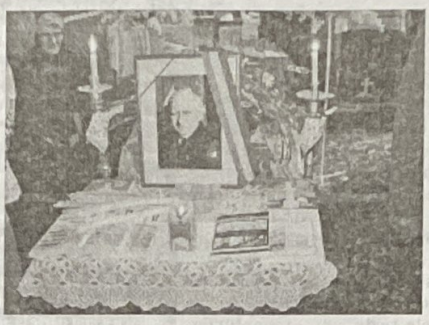

Singurul lucru care mai lipseşte (dacă nu cumva au şi făcut-o) este să ne zică „oficialităţile" în gura mare : „Ei şi?! Ce ne pasă nouă c-a murit un bandit?! Ce ne priveşte pe noi rezistenţa armată din munţi?!". Tragic, dar adevărat: asta-i atitudinea oficială, formulată sau nu, a autorităţilor din România.

Pentru că trăiesc în ceea ce numesc unii „lumea liberă", nu pot să nu admir efortul şi insistenţele poporului evreu pentru rememorarea holocaustului, amintindu-ne de fiecare dată de „rezistenţa împotriva nazismului", de suferinţele şi necazurile victimelor din timpul războiului. Ei ştiu să folosească absolut toate mijloacele care le stau la îndemână: arta, cinematografia, programele şi manualele şcolare, muzeele, supravieţuitorii etc., absolut orice pentru a păstra *vie* istoria şi tragedia lor, pe fondul tragediei generale a celui de-al doilea război mondial. Că Occidentul face aceasta mereu, nu-i rău. Ce-i rău şi nedrept este faptul că despre victimele şi martirii comunismului nu se spune o vorbă, că despre rezistenţa împotriva holocaustului roşu nu se mai vorbeşte pe nicăieri. Opoziţia anticomunistă n-a dat numai victime, a dat şi martiri, ba chiar sfinţi.

Faptul că „lumea liberă" a ignorat şi continuă să ignore tragedia popoarelor aflate sub dominaţia comunistă nu mă mai miră de-acum. Că ţării noastre nu i se acordă atenţie decât atunci când se întâmplă ceva zenzaţional, mi se pare aproape firesc şi m-am obişnuit cu atitudinea „oamenilor liberi". Chiar şi Stéphane Courtois, co-autorul şi coordonatorul monumentalei opere *Le livre noir du communisme. Crimes, terreur, répression*, chiar şi el a ignorat lupta armată împotriva comunismului din Carpaţii româneşti. În cele peste opt sute de pagini dedicate represiunii comuniste, doar ici şi colo se pomeneşte despre România, iar aluziile făcute sunt practic nesemnificative faţă de adevărata intransigenţă cu care elita neamului nostru s-a opus ideologiei moscovite.

Această nepăsare, această lipsă de atenţie şi de informare, este cu atât mai tragică cu cât ea are loc chiar şi la noi acasă. În ţara mea dragă şi iubită, Bădia Gavrilă, muntele rezistenţei anticomuniste, a fost şi este încă ignorat. Marginalizat de absolut toate regimurile politice de după decembrie '89, nepopularizat de nici un om politic cu influenţă, el a murit şi a fost îngropat aşa cum a trăit, adică „în linişte", fără ca autorităţile laice şi religioase să vină şi să se închine în faţa celui care a salvat şi menţinut vie demnitatea românească şi creştinească, în cele mai grele clipe ale istoriei noastre.

Din câte ştiu (şi pretind că sunt informat destul de bine), singura mare şi frumoasă realizare cinematografică, sau de alt tip, realizată despre România comunistă şi ieşită „la vedere" în Vest, a fost şi este filmul regizorului Nicolae Mărgineanu „Binecuvântată fii, închisoare!". În rest, nimic. Or, dacă cineaştii noştri sau „mahării" industriei cinematografice ar dori să reproducă personaje cu caracter demn şi apte de toată stima şi admiraţia, nu au decât să citească mărturiile lui Gavrilă, să le înţeleagă aşa cum trebuie şi să redea pe peliculă întreaga istorie tragică trăită eroic de Bădia Gavrilă şi toţi ai lui. Un astfel destin de legendă nu ţi-e dat să întâlneşti la tot pasul.

Condamnat de patru ori la moarte, "Moşul" (cum îi spuneau vechii camarazi) a ieşit din toate înfruntările cu Securitatea, hăituit şi căutat de potera comunistă timp de aproape treizeci de ani. Dumnezeu a binevoit întru el şi l-a ţinut în viaţă, ca să ne mărturisească nouă, „generaţiei '89", dar şi generaţiilor următoare, despre cum se poate trăi şi muri pentru Ţară şi Credinţă. Salvat şi însoţit din 1957 de Doamna Ana Săbăduş, Bădia Gavrilă a avut parte şi de o dragoste deplină, sinceră, curată, necondiţionată, plătită cu multă suferinţă şi multe lacrimi. El, cel mai brav şi cel mai viteaz bărbat al ţării, a fost ascuns şi salvat de o femeie, de o adevărată fiinţă gata de orice sacrificiu pentru a-şi salva omul drag. O astfel de iubire ca a lor, o astfel de dragoste ascunsă şi pusă-n pericol la fiecare pas, ce-ar fi putut să se termine chiar şi în faţa plutonului de execuţie, o aşa poveste de dragoste ca a Bădiei şi Doamnei Ana Gavrilă, nici în filmele şi-n romanele cele mai reuşite nu găseşti. De i-ar fi prins Securitatea, iubirea lor era o adevărată sinucidere. Cruda şi nedreapta situaţie politică şi socială a Românei comuniste a depăşit, şi în această privinţă, orice fel de „scenariu hollywoodian".

Despre oameni simpli, sinceri, cinstiţi şi curaţi ca ei, adevărate repere morale ale patriei eterne, despre unii ca ei ar trebui să se vorbească pe marea scenă a României de astăzi, ci nu despre cozile de topor care ne-au distrus istoria şi memoria cu otrava lor de lichele năimite. Scenariile şi filmele regizate de Sergiu Nicolaescu, adevărat doctrinar al P.C.R. cu morgă de artist, ucigaş de suflete al mai multor generaţii de români, autorul şi creatorul acelor fantezii anti-româneşti în care ni se arătau „duşmanii poporului" ca fiind cei mai cruzi şi cei mai nemiloşi oameni de pe faţa pământului, unul ca el este şi astăzi „bine văzut" şi popularizat; iar lugrubele sale mistificări cinematografice încă mai otrăvesc şi astăzi sufletele unor tineri români nevinovaţi. Şi ce este şi mai paradoxal şi aproape de necrezut este faptul că, deşi mărturiile şi dovezile scoase de Bădia Gavrilă şi de atâţia alţii, istorici sau trăitori ai istoriei, au dovedit şi dovedesc adevărul adevărat, cu toate astea tot „mercenarii lui Nicolaescu" sunt la putere, se fac cunoscuţi şi au credibilitate în faţa publicului larg. Faptul că a făcut toul la comanda şi ordinul comuniştilor este fără echivoc. C-a făcut-o în trecut, sub vechiul regim, l-am mai putea înţelege şi ierta. Dar că el – şi atâţia alţi lachei ai comunismului – încă mai insistă cu aceeaşi placă, cu aceeaşi ideologie şi propagandă, asta mi se pare fioros şi extrem de îngrijorător. Fără nici un dubiu: România „încă" nu s-a vindecat de comunism. În câţiva ani vom atinge termenul sinistru prevăzut de Silviu Brucan: *20 de ani!* Dacă atunci n-am crezut o iotă din spusele sale cinice, acum, la peste 16 ani de la prezicerea sa, mă văd obligat să-i dau dreptate. Ba chiar mă întreb dacă nu cumva, Doamne-fereşte, se va fi înşelat şi "oracolul din Dămăroia", iar termenul riscă să se prelungească indefinit...

Deşi în tot acest interval am avut şi preşedinţi pretins „democraţi", încercând să ne convingă că s-ar fi curăţat de orice fel de comunism, cu toate astea şi Emil Constantinescu, şi Traian Băsescu s-au făcut că plouă în ceea ce priveşte adevărata luptă anticomunistă. În '96, când cu „victoria" Convenţiei şi a lui Emil Constantinescu, nici nu mă gândeam că Bădia Gavrilă nu va fi primit de preşedinte şi decorat cu medalii şi titluri naţionale, aşa cum ar fi meritat. Am aşteptat zi de zi acest moment, dar în zadar: indiferenţa şi abjecţia noului politicianism mai că le egalează pe cele ale comunismului şi neocomunismului.

Dezamăgirea în ceea ce priveşte atitudinea oficialităţilor faţă de luptătorii din munţi nu a venit însă numai din partea politicienilor, ci, din păcate, şi din partea „feţelor bisericeşti". Deşi s-au făcut mai multe parastase şi comemorări la monumentul de la Sâmbăta de Sus (ridicat cu atâta străduinţă din partea lui Ion Gavrilă), oficialităţile Bisericii Ortodoxe Române niciodată n-au trimis un înalt ierarh să se închine în faţa celor care s-au jertfit şi au murit în apărarea Crucii, a Creştinătăţii noastre milenare. Cum nici la moartea Doamnei Elizabeta Rizea, un alt simbol de jertfă şi credinţă pe altarul ţării. Dacă politicienii îi evită pe „banditi", nu mă mir prea tare. În schimb, faptul că Biserica îşi neglijează şi ignoră martirii şi sfinţii, asta mi se pare revoltător şi de-a dreptul strigător la Cer.

Dar indiferent de impietatea noastră, fapt rămâne că acolo, pe culmile munţilor, Bădia Gavrilă şi-a învins toţi adversarii şi a răscumpărat în faţa lui Dumnezeu ceva din demnitatea noastră de popor creştin şi european. Iar luptătorii căzuţi în Munţii Făgăraşului, şi pe tot cuprinsul ţării, au biruit asemenea Mântuitorului, „cu moartea pre moarte călcând". Şi dacă oamenii uită, atunci pietrele vor striga!

Marian COSTACHE
(Montréal, Canada,
10 mai 2006)

Fotografii realizate de Răzvan Codrescu

COŞMARURI

(poezie care încearcă să reflecte exact, pe cât se poate, ororile trăite în închisoarea de reeducare de la Piteşti)

Scurt cuvânt înainte al autorului

Ceea ce s-a întâmplat la Piteşti întrece orice imaginaţie şi anevoie poate fi descris. Cei care vă mai ziceţi creştini, dar nu vreţi a citi un crâmpei din această oroare, s-ar cădea să plângeţi neputinţa voastră şi măcar să recunoaşteţi că sunteţi falşi şi reci. Şi să mai ştiţi că dacă voi sunteţi liberi acum, aceasta este şi datorită atâtor noi martiri sau mucenici ai închisorilor comuniste. S-ar cuveni să-i cinstiţi ca pe nişte mari sfinţi ai neamului acestuia şi să nu mai votaţi cu călăii lor, ba chiar să cereţi ca aceştia să fie desconspiraţi.

De ce numai evreii să ştie care le-au fost adevăraţii sau presupuşii călăi? Ceilalţi nu avem dreptul? În numele tuturor celor ce au suferit şi mai suferă încă, trebuie să ştim: numele şi prenumele reale, adresa, conturile, funcţiile pe care le deţin încă sau le-au deţinut cândva, dacă progeniturile lor mai sunt în vreo funcţie publică etc. Vrem să ştim, avem dreptul acesta, sângele fraţilor noştri ne cere asta, „strigă din pământ", nu pentru răzbunare talmudică, ci pentru dreptate în faţa lui Dumnezeu şi a noilor generaţii!

Când noaptea la fereastră îmi vine din adâncuri,
Din albe grohotişuri sau negre, hâde smârcuri,
Atunci începe groaza, coşmaruri lungi mă scurmă,
Tresar la orice foşnet sau zăngănit de sârmă.
Din somn mă scoală spaime, cascade de-ntunerec
Ştiute doar de mine, şi-n care iar mă ferec,
Torturi meştesugite ce-ntrec în viclenie
Chiar fiarele de pradă, cu-a sângelui beţie.
Văd hrube reci şi negre, cazane făr' de smoală
Topind făpturi umane, de vii, în pielea goală,
Născocitori de chinuri, de cazane şi urgie,
Cum dănţuie pe trupuri şi carnea le-o sfâşie.
Şiroaie lungi de sânge ţâşnesc din rana moale,
De-atâta joc pe pântec din leşuri curg fecale,
Şi alţii-n patru labe, năuci, culeg de-a valma,
Înghit şi şterg podeaua cu limba şi cu palma.
Alături două priciuri, de-a curmeziş o brută,
Pe pântec cu o cruce din excremenţi făcută,
Şi-ngenunchind înfrânţii se-nchină, apoi sărută
Şi mădularul scârnav, şi crucea de pe burtă.
Şi trec pe dedesubtu-i în ritm de închinare,
Ca pe sub Sfântul Aer în Săptămâna Mare,
Într-un cumplit cortegiu din care cazne-avane
Au smuls din inimi cerul şi-orice nădejdi umane.
În faţă, un confrate, zdrobit, cu coasta frântă,
Întins pe două scânduri, ca-n răstignirea sfântă,
Purtând, drept diademă, bălos scuipat pe frunte
Din gura celor care îi pun la chinuri crunte.
De-o parte şi de alta alţi doi confraţi de cruce
Ruşinea delaţiunii ei refuză s-o apuce
Şi ard ca două torţe cu rănile încinse,
În fiecare deget, înfipte poşte-aprinse.
Legaţi de păr sunt alţii, cu talpa-n sus anume,
În gură cu căluşuri, ca geamăt să nu sune.
Şi-n jurul lor călăii lovesc cu răngi din şină
La tălpi şi în testicol, până victima leşină.
Aduşi apoi la viaţă cu zoaie de tinetă,
Sunt puşi la şoc electric; orgia se repetă;
Cruzimea şi oroarea, testate-n mii de forme,
Învinge orice voinţă din maldăre diforme.
Sub prici, la şerpărie, alt atelier, în care
Cei ce nu vor a-şi face sinistra demascare
Sunt tatuaţi drăceşte cu mucuri de ţigară,
Bucată cu bucată, cum dreapănă-o ghitară.
Aici e numai noapte şi cea din urmă haltă,
Aici zac muribunzii cu morţii laolaltă,
Sfârşind în bălţi de sânge, urină şi fecale.
Aici doar şobolanii mai dau furiş târcoale.
Buimac, fără de vlagă, văd numai mişelie
Şi-n orice ins o fiară ce vrea să mă sfâşie,
Şi strig în miez de noapte, şi nimeni nu-mi răspunde...
De grelele coşmaruri nu pot scăpa niciunde...
Uitucilor din paturi moi, calde, ce afară
V-a fost viaţa dulce, ba chiar vă cocoţară,
Voi n-aţi ştiut vreodată de-a noastră grea osândă,
Iar printre voi călăii mai stau şi azi la pândă,
Şi-un Iuda care-i gata, din nou, ca să mă vândă!

Petru C. BACIU
(fost deţinut politic – Bacău)

VIRGIL VELESCU

În dimineaţa zilei de 30 aprilie 2006, a plecat dintre noi inginerul doctor în ştiinţe economice Virgil Velescu, luptător dârz pentru Cruce şi Neam.

Născut la 10 martie 1914, în com. Trăian, jud. Bacău, a urmat Liceul Teoretic la Roman, după care s-a înscris la Politehnica din Bucureşti. Aici, majoritatea studenţilor erau legionari. Dumnezeu a vrut aşa, ca din 1934 să păşească în rând cu cei mulţi – mărturisea el odată. După obţinerea diplomei de inginer, este în scurt timp angajat la Ministerul Lucrărilor Publice. Ajuns în această poziţie, Ion I. Moţa îi cere ajutorul pentru refacerea măsurătorilor necesare la Casa Verde – Sediul Central al Legiunii. Acolo, în timpul lucrărilor, planurile clădirii au dispărut în condiţii necunoscute, iar inginerul Virgil Velescu a fost acel care le-a refăcut. Cu acest prilej, i-a cunoscut pe Căpitan, pe Ionel Moţa şi pe mulţi alţi lideri ai Mişcării Legionare. La 3 septembrie 1940, împreună cu un grup de 20 de legionari, inginerul Velescu a luat parte la acţiunea de la Braşov, condusă de N. Crăcea, pentru ocuparea postului de emisie Radio-Bod, a Telefoanelor şi Jandarmeriei; în timpul acţiunii fiind rănit.

Virgil Velescu s-a aflat de două ori în pericol de moarte. În septembrie 1939, după asasinarea lui Armand Călinescu de către o echipa condusă de Miti Dumitrescu, regele Carol II a dezlănţuit, prin intermediul generalului Gh. Argeşeanu, o amplă represiune împotriva legionarilor, ucigând fără judecată aproape 300 de oameni nevinovaţi şi expunându-le cadavrele în pieţe publice. A pierit atunci cea mai mare parte din elita legionară. Inginerul Virgil Velescu era şi el trecut pe listele de exterminare, dar a fost salvat la intervenţia ministrului Lucrărilor Publice, Mihail Ghelmegeanu. A doua oară, la 21 ianuarie 1941, când a scăpat cu fuga în Germania. Pentru că stăpânea bine limbile germană, franceză şi engleză, a fost angajat la Ministerul Propagandei celui de-Al Treilea Reich, unde a lucrat până la 15 decembrie 1942. Din informaţiile pe care le avea prin Ministerul Propagandei, reieşea în mod indubitabil că dacă nemţii vor câştiga războiul, teritoriul fostului Imperiu Austro-Ungar va reveni Germaniei, iar românii vor fi împinşi spre Răsărit, în Transnistria, România rămânând o ţară agrară. Din acest motiv, nu putea să-l iubească pe Hitler. La finele anului 1942 este arestat împreună cu alţi camarazi şi depus în lagărul de la Buchenwald. Motivul arestării era evadarea lui Horia Sima, comandantul Legiunii, din lagărul de la Berkenbrück. Sima plecase imediat la celălalt capăt al Axei, în speranţa că va găsi mai multă înţelegere pentru soarta României. Dar Mussolini era la remorca Germaniei, aşa că l-a dat pe Horia Sima în mâna lui Hitler. Acest lucru a fost cunoscut de Virgil Velescu, pe atunci încă aflat la Ministerul Propagandei, iar Velescu l-a comunicat şefilor Mişcării. Arestarea sa a fost o grea lovitură pentru legionarii din exil, fiindcă el era unul dintre oamenii de legătură între Horia Sima şi legionarii aflaţi în libertate. Cu Horia Sima se cunoştea din anul 1940 şi era în relaţii de colaborare când se pregăteau marile manifestaţii legionare din faţa Palatului Regal, pentru doborârea lui Carol.

În Germania – mărturiseşte Velescu – Horia Sima putea ieşi clandestin din lagăr, periodic, pentru a da ordine, iar când nu era posibil, îl trimitea pe profesorul Constantin Stoicănescu. În lagărul de la Buchenwald erau deţinuţi circa 50.000 de oameni, majoritatea ruşi, polonezi şi evrei. Românii au fost ţinuţi în barăci separate şi obligaţi să lucreze. Deşi beneficiau de un regim mai bun, ei sufereau pentru că erau privaţi de libertate şi erau expuşi bombardamentelor ucigătoare. După evadarea lui Horia Sima, au fost transferaţi la Buchenwald şi ceilalţi lideri legionari. Sima a fost ţinut de unul singur în lagărul de la Sachsenhausen, pentru a nu mai putea avea legătură cu ceilalţi legionari, şi a rămas acolo până la 23 august 1944, când România a întors armele împotriva Germaniei. Atunci, Hitler a dispus eliberarea tuturor legionarilor din lagărele germane, deoarece nu îi mai putea folosi ca „material" de şantaj împotriva lui Ion Antonescu. Cu o zi înainte de eliberarea legionarilor, pe 22 august 1944, lagărul a fost bombardat de americani. Au fost ucişi 6 legionari, iar peste 40 au fost răniţi. Toţi legionarii din lagăre au fost transportaţi cu trenul la Viena, unde, la 24 august 1944, au înfiinţat Guvernul Naţional Român condus de Horia Sima. Tot la Viena, a luat fiinţă Armata Naţională, condusă de generalul Platon Chirnoagă. Guvernul Naţional şi Armata Naţională şi-au încetat activitatea numai după capitularea Germaniei. În aceste împrejurări, după ocuparea Germaniei de către trupele aliate, Virgil Velescu a întocmit un memoriu în limba franceză, în care a expus mulţimea suferinţelor îndurate de Mişcarea Legionară, atât din partea lui Ion Antonescu, cât şi a *Reich*-ului german. Velescu l-a înmânat memoriul lui Robert Murphy, consilierul diplomatic al generalului Eisenhower, şeful cartierului general al aliaţilor amplasat la Frankfurt pe Main. În discuţia avută la predarea memoriului, Velescu l-a convins pe Murphy că Mişcarea Legionară nu face parte din grupările care au colaborat cu naziştii. Avizul pus de Robert Murphy pe memoriul lui Velescu l-a făcut pe general să nu-i prigonească pe legionari şi să îi considere în afara grupărilor „colaboraţioniste". În virtutea demersului făcut de Virgil Velescu, legionarii s-au putut mişca liberi.

El se înscrie apoi la Facultatea de Economie Politică a Universităţii din München şi obţine titlul de doctor în această specialitate. A lucrat un timp în Franţa, iar din 1964 a devenit redactor al secţiei în limba română a postului de radio *Deutsche Welle*, de unde avea să iasă la pensie.

În anul 1993, s-a întors pe pământul părinţilor săi, după un exil de 53 de ani. A rămas loial Ţării şi Neamului său, faţă de care sufleteşte nu s-a îndepărtat niciodată, iubindu-le şi servindu-le cu toată dragostea şi cu toată puterea lui. Oriunde a ajuns în exilul său, el şi-a făcut datoria către cei rămaşi la ananghie, şi-a respectat exemplar jurământul de legionar Dumnezeu să odihnească sufletul mare şi bun al lui Virgil Velescu, cu Drepţii Săi, în lumina cea neînserată.

Petru C. BACIU, 1 mai 2006, Bacău

MIRCEA ELIADE ŞI MOMENTUL „CRITERION" (1934-1935) (II)

1. Criterionismul – *pro* şi *contra*

(urmare din numărul trecut)

Revista *Criterion* este un succes, aşa cum o dovedesc aprecierile competenţelor epocii; dar apariţia ei va stârni şi reacţii adverse, chiar acuzaţii, printre care şi acelea de „inutilitate", „arivism" şi chiar „fascism", cum vom vedea ceva mai departe. Mai bine decă o făcuse asociaţia eterogenă, revista *Criterion* deslueşte menirea, vocaţia propriu-zisă a grupului restrâns, dar omogen, ferindu-l de atomizarea suferită la nivelul Asociaţiei omonime a conferenţiarilor publici. O informaţie apărută în hebdomadarul bucureştean *Vremea*, an VII, nr. 359, 14 octombrie 1934, p. 7 („Fapte şi idei"), este edificatoare: „A apărut revista bilunară «Criterion», care, fără să reprezinte asociaţia de arte, litere şi filosofie cu acelaşi nume, **anihilată de prea multe curente şi personalităţi întrunite în sânul ei**, reprezintă spiritul intelectualist, ştiinţific, civilizat al fundatorilor ei, [pe care] îi găsim ca redactori ai noii publicaţii. Ca format şi aranjament, «Criterion» aduce cu dispăruta revistă «Ideea europeană», cu care se aseamănă de altfel şi ca perspectivă intelectuală. Avem, de fapt, o continuare a «Ideii europene» sub forma de idee mondială. Vom reveni" (sublinierea ne aparţine).

De altfel, în repetate rânduri, chiar de două ori în acelaşi număr (an I, nr. 1, 15 octombrie 1934, pp. 4 şi 5), *Criterion* publică, la caseta redacţională, următorul anunţ: „Revista «Criterion» nu reprezintă Asociaţia de arte, litere şi filozofie cu acelaşi nume. Titlul acestei reviste se explică prin faptul că redactorii ei, toţi membri ai Asociaţiei «Criterion», înţeleg să continue ideile pe temeiul cărora au lucrat în sânul acesteia. Responsabilitatea revistei aparţine deci în mod exclusiv d-lor Ion Cantacuzino, Petru Comarnescu, Mircea Eliade, Constantin Noica, Henri H. Stahl, Alexandru Cristian Tell şi Mircea Vulcănescu, care o redactează. Revista apare la 1 şi 15 ale lunii. Corespondenţa redacţiei se trimite pe adresa: Alexandru Cristian Tell. Calea Victoriei 177, Bucureşti".

Asociaţia discipolilor profesorului Nae Ionescu îşi încetase activitatea în anul premergător apariţiei revistei. De subliniat: **omogenitatea grupului redactorilor de la *Criterion*** constă în preocupări şi tendinţe culturale dezbătute în comun, desigur, dar în dueluri de opinii, de pe poziţii de independenţă spirituală şi deplină libertate de gândire, şi nici pe departe în vreo formă de aliniere ideologic-sectară a rezolvărilor de probleme abordate; şi de aici derivă întocmai splendoarea, precum şi valoarea spectacolului cultural oferit, colocvial, în cuprinsul publicaţiei.

Dacă, pe de o parte, simpozionul organizat de tinerii de la Asociaţia „Criterion" şi dedicat lui Gide fusese boicotat de tinerii naţionalişti, iar pe de altă parte cel „care vorbise despre Lenin a fost Lucreţiu Pătrăşcanu, secretarul Partidului Comunist Român", putem înţelege momentul reprezentat de Asociaţia criterionistă ca pe unul paradiziac – pentru că acolo şi atunci au putut sta laolaltă, respectându-se ca parteneri de dialog, oameni tineri, cu cele mai diverse convingeri şi orientări militante, aşa precum în Paradisul evanghelic „lupul va locui laolaltă cu mielul şi leopardul se va culca lângă căprioară" –, „Paradis" intelectual suprapus celui social al momentului românesc respectiv, ambele desigur traversate biografic în formarea tânărului Eliade şi reflectate ca atare în conştiinţa acestuia, prin proba operei: „primul său roman de factură naturalistă s-a numit *Întoarcerea din Rai*, titlu în care se recunoaşte deja o interpretare alegorică a istoriei româneşti. Nu e o întoarcere *în*, ci una ***din***, implicînd un paradis de scurtă durată, ce fusese precedat şi avea să fie urmat de o situaţie de ruptură, de sfâşiere istorică. E uşor de dedus, şi Eliade ne-o confirmă, că paradisul românesc fusese inaugurat de realizarea României Mari în 1918 şi încheiat cu evenimentele din 1933 (...), greva de la uzinele Griviţa din Bucureşti", moment a cărei dată corespundea căderii din acest Paradis al indiferenţierii şi iresponsabilităţii [1]. Căderea a însemnat luciditate şi luptă, polarizare impusă, asumarea unei atitudini care, în cazul lui Mircea Eliade, a fost cu consecvenţă una de afirmare a spiritualităţii, chiar şi de pe poziţiile, similare unei baricade de luptă, ale culturii. Este unul din motivele pentru care, într-adevăr, ceea ce fusese posibil până atunci, în **Grupul "Criterion"**, nu va mai fi cu putinţă după desfiinţarea acestuia, când grupul care va scoate **revista *Criterion*** va fi, în fapt, o fărâmă a paradisului spulberat. Un paradis al democraţiei, în înţelesurile de bun-simţ şi respect reciproc, dacă acceptăm paradoxul democraţiei în funcţionarea unei elite culturale, oricât ar fi acea elită de eterogenă în esenţa şi natura sa.

*

O parte a presei momentului întâmpină cu entuziasm critic noua revistă, ca făcând notă distinctă în epocă, nu doar prin conţinutul elevat, actualitatea preocupărilor şi seriozitatea ştiinţifică, dar chiar şi prin limbaj civilizat şi echidistanţă politică, lucruri nu tocmai obişnuite în publicistica românească a vremii. Nume de mare prestigiu cultural semnează comentarii elogioase la adresa publicaţiei şi a redactorilor acesteia, subliniind importanţa şi valoarea iniţiativei puse în operă. Imediat după apariţia revistei *Criterion*, Nichifor Crainic face, nu fără o notă de umor amar, provocat de proliferarea vulgarităţii în discursul jurnalistic al epocii, următoarea prezentare: „Tineri încă, dar verificaţi printr-o activitate literară de ani de zile, ei îşi propun să tălmăcească fenomenele vieţii intelectuale prin prisma generaţiei lor. Interesant, desigur, şi mai mult decât atât: semnificativ. Primul număr ne vorbeşte de «imperativul etic care porunceşte mărturisirea adevărului» (Petru Comarnescu), de «necesitatea organică a certitudinilor ce se transformă în setea de absolut» (Alexandru-Christian Tell), de sensul spiritualităţii, despicat virtuos şi obiectiv de Mircea Vulcănescu, acest leneş scriitor în măsura în care e un adânc gânditor. Completată de condeiele celorlalţi patru redactori, noua revistă – lucru bizar în publicistica de azi – nu e pătată de nici o trivialitate" [2].

Recent apărută şi ea, *Revista Fundaţiilor Regale* consemnează cu promptitudine evenimentul publicistic datorat celor şapte redactori: „o interesantă revistă bilunară, «Criterion», care-şi propune judecarea critică şi ştiinţifică a manifestărilor de seamă ale spiritului românesc. Poziţia acestei reviste de artă, după conţinutul primului număr apărut, strict intelectualistă, adică fundată pe criteriile raţiunii filosofice şi ale eticii" [3] şi subliniază, în altă consemnare, ţinuta de rară eleganţă estetică şi unicitatea revistei *Criterion*: „Revista de arte, litere şi filozofie, redactată de o parte din membrii fostei grupări **Criterion**, împlineşte un gol demult simţit în publicistica românească. O revistă de frumoasă ţinută spirituală, ce trăieşte deasupra micimilor şi meschinăriilor de toate zilele, redactată de oameni convinşi de puterea imuabilă a frumosului" [4].

După apariţia ultimului număr, salutând statura şi autonomia/independenţa spirituală/culturală a acesteia, Grigore Popa se exprimă – chiar şi la adresa formatului jurnalistic profesionist al revistei *Criterion* – fără rezerve: „Revistă de înaltă ţinută intelectuală. Prin preocupări, format şi seriozitate, ne face să ne gîndim la «Ideea europeană». [...] revista de arte, litere şi filosofie «Criterion» ne aduce, număr de număr (mărturisim că o urmărim cu mult interes de la apariţie), cel mai autentic freamăt de gând, simţire şi faptă românească. Slujind spiritualitatea curată, fără aderenţe politice sau de altă natură, «Criterion», prin temeinicia rubricilor ingenios inventate: **o idee, o problemă, o primejdie, o gravură... şi câteva puncte de vedere**, ne prezintă, în icoane sintetice, toată problematica europeană şi românească de azi. În ultimul timp – şi înregistrăm faptul cu multă bucurie, felicitând pe redactori – accentul cel mai mare cade pe **problematica românească**. Nu putem releva sau recomanda părţi din revistă: «Criterion» este cea mai întreagă şi mai împlinită revistă de orientare spirituală. A recomanda, în cazul de faţă, înseamnă a dărui. Darul este totdeauna generos şi total. Primiţi-l ca atare! Sunt prea pătruns de freamătul, vânjoşenia şi nervura constructivă a acestei reviste, ca să mai încerc analize. Noi iubim revista «Criterion». Şi acesta este supremul argument" [5].

O altă parte a presei momentului, aflată pe poziţii antagonice Tinerei Generaţii criterioniste, întâmpină cu aroganţă, suficienţă şi grosolane atacuri „la persoană" apariţia revistei *Criterion* şi pe tinerii criterionişti. Semnând „P. Nicanor & Co.", redacţia antispiritualistă de la *Viaţa Românească*, publicaţie abordând subtitlul întrucâtva explicativ: „Revistă de literatură, ştiinţă şi ideologie", publică, într-un singur număr al său, o şarjă de patru note-invectivă, din care spicuim: „[...] a apărut o revistă de arte, litere şi filosofie (în şase pagini şi un desen) închinată «spiritualităţii» (hidosul termen de care s-a uzat şi s-a abuzat ca de o hermelină pentru a ascunde păduchii concupiscenţii, ai

(urmare în pag. 13)

Mihai POSADA

(din studiul ***Opera publicistică a lui Mircea Eliade***)

---

[1] *Culianu, op. cit.*, pp. 225-226, sublinierile autorului.

[2] Nichifor Crainic, „Criterion#, în *Gândirea*, an XIII, 1934, nr. 7, noiembrie, p. 303. („Cronica mărunţă").

[3] *Revista Fundaţiilor Regale*, an I, nr.11, 1 noiembrie 1934, nesemnat.

[4] *Revista Fundaţiilor Regale*, an II, nr. 2, 1 februarie 1935, p. 472, nesemnat.

[5] Grigore Popa, articolul „*Criterion*, an II, nr. 6-7, ianuarie-februarie 1935", în *Pagini literare*, an I, 1935, nr. 12, aprilie 15, p. 669 („Cronici. Reviste").

E. R. DODDS*

TRADIȚIE ŞI REALIZARE PERSONALĂ ÎN FILOZOFIA LUI PLOTIN (II) [1]

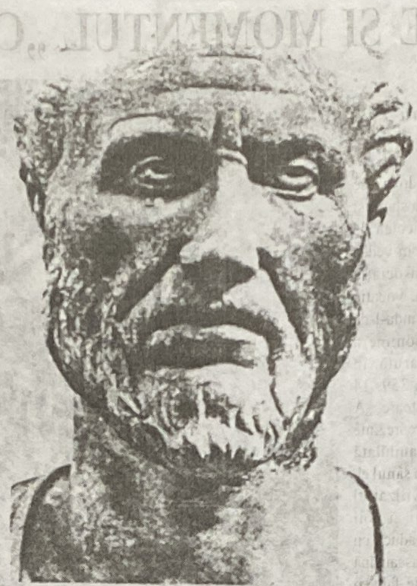

În cele ce urmează, îmi propun să ilustrez modul în care viziunea personală a lui Plotin insuflă o nouă viață şi un nou sens vechilor concepte; şi voi alege ca exemplu abordarea de către acesta a celor două lumi platonice, κοσμος νοητος şi κοσμος αισθητος[**]. Acestea, desigur, nu sunt distincte din punctul de vedere al localizării, din moment ce κοσμος νοητος nu se află în spațiu. Consider că nu ar fi greşit să spunem, împreună cu Bréhier [2], că pentru Plotin lumea inteligibilă *este* lumea sensibilă minus materialitatea ei (ce include spațialitatea şi temporalitatea acesteia). Dar pentru el această lume superioară nu este o abstracție a celei inferioare: este mult mai asemănătoare cu ceea ce Bradley avea să denumească un universal concret, o totalitate de relații pure ce există în propriul lor drept, a căror imagine spațio-temporală distorsionată κοσμος-ul o oferă. Pentru Plotin, această lume era intens reală şi reuşeşte mult mai bine decât Platon să o facă reală pentru cititorii săi.

Acesta arată cum succesiunea temporală dintr-o astfel de lume este înlocuită de un *totum simul* atemporal, în cuvintele sale, „o viață al cărei fiecare eveniment este concentrat ca într-un singur punct, fără curgere” (III.7.3)[***], de fapt ενεργεια ακινησιας pe Aristotel o atribuia Zeului său (*EN* 1154 b 27). Şi acesta arată de asemenea cum excluderea reciprocă a relațiilor spațiale este înlocuită de un sistem al includerii reciproce, un sistem în care întregul este prezent în fiecare parte, iar fiecare parte este întregul în potență; totuşi, fără vreo pierdere a identității (V.8.4 etc.). Aşa cum arată acesta, avem o aproximare la scară mică a unui sistem ce ține de oricare tip de cunoaştere bine articulată (V.9.6, cf. IV.9.5) şi una încă şi mai bună a unui organism viu, unde fiecare parte presupune întregul şi unde întregul determină partea (VI.7.14). Se poate spune că Plotin datorează aici ceva ideii exprimate de Platon prin κοινωνια γενων; că datorează ceva concepției lui Aristotel despre unitatea organică; şi, în fine, că datorează ceva stoicilor, care au raportat această concepție la lumea sensibilă ca întreg. Dar el merge mult mai departe decât „sursele” sale, determinându-l pe cititor să contemple ceea ce ar presupune o astfel de imagine a lumii. Pentru a înlătura complet învelişul spațio-temporal se cere un efort imaginativ susținut, şi unul pe care Plotin insistă să îl facem. Ar trebui să începem, spune acesta, imaginându-ne o sferă luminoasă transparentă în care toate fenomenele universului sunt vizibile în mod simultan, dar fără ca acestea să se confunde sau să-şi piardă identitatea. Ținând această imagine în fața ochiului minții, va trebui apoi să realizăm o a doua sferă din care trebuie să „suprimăm masa şi relațiile spațiale” (αφελειν τον ογκον και τους τοπους). Şi nu ar trebui să cădem pradă tentației de a face din această a doua sferă o copie mai mică a celei dintâi; dacă efortul nu dă roade, va trebui să invocăm ajutorul acelui zeu care a creat originalul (adică *Nous*), şi acesta va veni, ne spune Plotin, aducând propria lume odată cu el (V.8.9). Acest procedeu se aseamănă foarte mult cu exercițiile de meditație prescrise de misticii creştini şi cei indieni, şi pare a indica faptul că, trecând de la διανοια la νοησις, trecem în realitate de la gândirea ştiințifică sau logică la cea religioasă – adică la gândirea pre-logică sau post-logică.

Aceeaşi înaltă calitate personală poate fi văzută într-un pasaj celebru (III.8.4) ce se ocupă de originea lumii sensibile. Plotin şi-l imaginează pe filozof interogând Natura (φυσις) şi întrebând-o de ce creează. Aceasta îi răspunde că lumea sensibilă este θεαμα ei, viziunea ei: „Că obiectul care devine”, spune aceasta, „este ceea ce eu contemplu în tăcere şi este obiectul natural al contemplării mele. Eu însămi, fiind născută dintr-o asemenea contemplare, îmi este dat să am o natură care o iubeşte. Ceea ce contemplă în mine produce un obiect al contemplării, aşa cum geometrii produc un desen contemplând. Dar pentru că eu nu produc un desen, ci contemplu, liniile corpurilor apar ca şi cum ele s-ar desprinde singure”. Plotin spune mai departe că, spre deosebire de contemplarea *Nous*-ului sau a *Psyche*-ului, cea efectuată de Natură este precară şi precum un vis; de aceea produsul ei este *ultimul* produs, incapabil de a se reproduce de unul singur în lumi ulterioare. Odată cu ea, θεωρια, activitatea caracteristică a întregii Realități, a devenit atât de slabă încât nu se poate exprima decât prin πραξις, fabricarea unui lucru fizic. „Oamenii”, adaugă acesta, „când au devenit prea slabi pentru contemplare, fac din acțiune umbra contemplării… pentru a vedea cu ochii lor ceea ce cu inteligența nu puteau”. Omul de stat şi artistul sunt, de fapt, filozofi *manqués*, care îşi proiectează visul tocmai fiindcă nu îl pot trăi. Tot aşa şi Natura este un filozof *manqué*, al cărei vis prinde contur ca lume corporală spațială tocmai fiindcă nu este destul de intens ca să existe altfel. Degradarea lui dńáîéń reprezintă un substitut inferior, deoarece člúńéá, în principiu, nu era o noutate în secolul al treilea: reprezintă un punct culminant a unei dezvoltări îndelungate ce poate fi regăsită încă din timpul presocraticilor până la Epicur şi chiar mai departe. Ceea ce este în mod special plotinian aici este modul îndrăzneț în care această idee este transferată de la om la κοσμος şi folosită pentru a făuri un răspuns la o întrebare caracteristică pentru secolul al treilea: „De ce ar trebui să existe o lume corporală?”. În această privință, ca şi în altele, doctrina lui Plotin despre Real este un fel de spectru Broken – umbra sporită ce cade asupra ecranului universului prin teoria sa despre om. παντaεισω, spune acesta (III.8.6), „toate se află în noi”: dacă vrem să cunoaştem Realul, nu trebuie decât să privim în noi înşine.

Această examinare de sine reprezintă miezul plotinismului, iar cele mai interesante descoperiri ale sale pot fi găsite în analiza Sinelui, una sau două dintre care va trebui să le menționez pe scurt. Se pare că el a fost primul care să facă deosebirea vitală dintre personalitatea totală (ψυχη) şi conştiința *ego*-ului (ημεις): în *Enneade*, aşa cum a observat Stenzel, *ego*-ul devine pentru prima dată un termen filozofic [3]. Întreaga sa filozofie se bazează pe această distincție dintre *ego* şi *psyche*. Pentru el, *Psyche* este, aşa cum ilustrează Platon (*Tim.* 90 a), precum un copac ce creşte cu vârful în jos, ale cărui rădăcini se află în Cer şi ale cărui crengi se întind în jos, într-un corp fizic: experiența acestuia se întinde de-a lungul întregii Ființe, de la întunericul negativ al Materiei până la întunericul divin al Unului. Personalitatea este o continuitate: nu există nici o parte care să fie naturală, o alta care să fie divină şi să vină din afară, aşa cum νους θυραθεν este la Aristotel: nu există nici o linie despărțitoare între *Psyche* şi *Nous*. Dar conştiința *ego*-ului nu acoperă niciodată toată această continuitate: aceasta fluctuează precum un reflector, ocupând acum un nivel superior, acum altul inferior; şi, cât timp fluctuează, aceasta creează o întrerupere aparentă, dar nu reală, între partea continuității ce se află în interiorul cercului conştiinței şi partea care se află în afară. În viața obişnuită, sub aceasta se găsesc funcțiile principiului vieții psihologice ce controlează corpul în mod direct: nu numai că procese precum respirația şi digestia se află în afara controlului conştient şi, în mod normal, în afara conştienței obişnuite, dar Plotin recunoaşte (anticipându-l pe Leibniz) că există senzații ce nu ajung la nivel conştient dacă nu ne îndreptăm atenția către ele (IV.4.8; V.1.12), şi de asemenea (anticipându-l pe Freud) că există dorințe care „rămân în partea apetitivă şi ne sunt necunoscute” (IV.8.8). Acelaşi lucru este valabil şi în ceea ce priveşte dispozițiile permanente ce rezultă din experiențele sau actele mentale trecute. Astfel de dispoziții, spune acesta, pot exercita cea mai puternică influență tocmai atunci când suntem cel mai puțin conştienți de ele: căci în momentul în care vom şti că avem o dispoziție, vom fi conştienți de caracterul distinct pe care îl avem față de aceasta; dar când o avem fără a o cunoaşte, suntem capabili, aşa cum observă acesta, „să fim ceea ce avem” (IV.4.4). Recunoaşterea faptului că viața mintală şi conştiința nu sunt coextensive este, cu siguranță, una dintre cele mai importante realizări psihologice ale acestuia, deşi timp de mai multe secole această abordare a fost practic ignorată, iar validitatea ei fiind până la urmă stabilită printr-o abordare destul de diferită [4].

De asemenea, Plotin, împreună cu Alexandru din Afrodisia, este primul scriitor care a formulat cu claritate ideea generală de conştiință de *sine* (συναισθσις sau παρακολουθησις εαυτω), conştiența avută de *ego* despre propria activitate [5]. O astfel de conştiență nu este acelaşi lucru cu cunoaşterea de sine, iar Plotin nu o ridică la un nivel prea înalt. Acesta susține, de altfel corect, că această conştiință nu este necesară acțiunii efective, fiind într-adevăr o piedică în calea acesteia. „Căci”, spune el, „acela care studiază nu trebuie să ştie că studiază, mai ales când studiază cu o foarte mare concentrare; nici curajosul nu trebuie să ştie că este curajos când este curajos şi acționează conform curajului”. Conştiința de sine, conchide Plotin, ar putea cu uşurință să slăbească o acțiune: viața este mult mai intensă atunci când nu suntem conştienți de ceea ce facem, fiindcă atunci există o concentrare mult mai mare (I.4.10).

Dar nici subconştientul şi nici conştiința de sine nu sunt tot atât de importante pentru Plotin cum este acea regiune a personalității ce se află *deasupra* conştiinței *ego*-ului şi dincolo de întinderea zilnică a acesteia. Aşa cum sinele are o prelungire îndreptată în jos, spre principiul vital subconştient, tot aşa, are şi o prelungire îndreptată în sus, spre o formă mai înaltă a vieții mentale, care de asemenea se află, în cea mai mare parte, în afara stării noastre de conştiență. În fiecare dintre noi, crede acesta, se află un „om lăuntric” tainic ce este angajat, dincolo de timp, în νοησις[****] (IV.8.8; V.1.12). *Ego*-ul supus timpului, printr-un efort de voință, poate să se identifice cu acest om lăuntric, şi astfel să poată vedea lucrurile *sub specie aeternitatis*; dar din moment ce viața şi funcțiile sale se află în timp, acesta va ☛

* Eric Robertson Dodds (1893-1973) s-a născut în Irlanda de Nord, şi-a urmat studiile la St. Andrew's College din Dublin. În 1912 Dodds pleacă cu o bursă la University College, Oxford pentru studii clasice. Printre prietenii săi de acolo se numără Aldous Huxley şi T. S. Eliot. În 1919 preia postul de profesor de greacă la Universitatea din Birmingham. În 1936 devine *Regius Professor of Greek* la Universitatea din Oxford. Este autorul volumelor *The Greeks and the Irrational* şi *Pagan and Christian in an Age of Anxiety*, traducând şi editând totodată mai multe texte din greacă ale unor autori precum Euripide, Platon, Proclos etc.; cartea sa autobiografică, *Missing Persons*, a fost publicată în 1977. [Toate notele marcate cu asterisc aparțin traducătorului; cele ale autorului, marcate cu cifre arabe între paranteze drepte, au fost grupate la sfârşitul textului.]

** „Lumea inteligibilă” şi „lumea sensibilă”.

*** Cele mai multe citate sunt preluate din *Enneade* I-II (2003), III-V (2005), 2 vols., Ed. IRI, Bucureşti.

**** „Inteligibil”.

MIRCEA ELIADE ŞI MOMENTUL „CRITERION" (1934-1935) (II)

(urmare din pag. 11)

bestialităţii şi ai ipocriziei). [...] Formularea tehnică a acestui soiu de «spiritualitate» mi se pare de-o naivitate şi de-o neîndemânare exasperantă. [...] Încă o revistă inutilă" [6].

„«Spiritualitate» şi «Criterion» mai sunt sinonime şi cu profeţie. Amuleta acestui grup este ghiocul. D. Mircea Eliade ne informează despre următoarele profeţii întîmplate în ultimul deceniu: «Nae Ionescu experimenta Statul ţărănesc într-o vreme când toată lumea era convinsă de fertilitatea Statului liberal. Nae Ionescu a văzut şi experimentează Statul naţional, revoluţionar, acum, când toată lumea crede în Statul ţărănesc». Ceaţa impreciziei în care se sbate d. Comarnescu este alungată de declaraţiile d-lui Eliade: vrea Stat naţional, revoluţionar, legionar (Corneliu Zelea Codreanu). «Poimâine» însemnează revoluţia legionarilor. Cei 7 legionari ai Criterionului au aruncat mînuşa «spiritualităţii». Tolba cu arme a acestei «doctrine» se cunoaşte: ciomagul, buzduganul, revolverul, chinorozul, insulta, calomnia. De ce umblă aceşti tineri cu Aristoteles în fruntea revistei ?" [7].

„În publicistica literară de după războiu, au dat busna cu plictisitoare gălăgie o serie de băeţi, cu pretenţii de literaţi, cari în simpatica lor naivitate, cred că a fi tânăr este o valoare în sine, o calitate, ce-ţi dă dreptul să spui orice şi cum te taie capul. [...] Responsabili de această prejudecată şi tapaj literar, sunt acei cari ani de zile în şir au cultivat în interes propriu, banala şi plictisitoarea vorbărie despre «tânăra generaţie».

Câţiva, printre cari se găseşte şi unul [aluzie la M. Eliade] cu «studii» în ţara lui Gandhi (unde a stat pentru a învăţa engleza), au profitat gras de pe urma acestei chestii cu generaţia. Pe urma lor ceea ce a rămas este doar generaţomania aceasta, lipicioasă ca boala oiţelor, [...] Aşa s-a umplut piaţa cu o sumedenie de «reviste» puse pe hartă cu toată lumea, gângăvind atitudini eroice şi «novatoare». Recent de tot e şi una «Criterion», imagine fidelă a unui americanizant superficial, aprig interesat de parvenire, cu toată mintea sa gongorică şi lamentabil haotică [o aluzie la P. Comarnescu]. Nu căutaţi însă miezul, talentul adevărat, pregătirea acestor generaţionişti, pentru că veţi fi ispitiţi să spuneţi împreună cu noi: la carte, băieţi!" [8].

Rubrica „Dicţionarului filosofic" iniţiat în revistă este "demascată" cu superioritate: „Motivul adevărat e imboldul câtorva neastâmpăraţi tineri de a vorbi mereu de ei, de a se prezenta fără pic de spiritualitate ori de bun simţ în situaţiile cele mai comice. Căci la urmă, noţiunile explicate sunt aplicate la reprezentanţii lor, români [sic!]. E vorba acolo de numele unor publicişti oarecare, prezentaţi ca mari celebrităţi filosofice. Auzim de: «...un Stelian Mateescu, un Mircea Eliade,... un Mircea Vulcănescu,... un Petru Manoliu, un C. Noica, un E. Cioran etc., etc.» [...]. Aceşti tineri întreprizi şi arivişti voesc să pătrundă cu orice chip deodată, buluc, prin concepţia de «generaţie». Înţelegem, că nici unul din ei neavând nici o originalitate, nici un specific personal, voesc să se afirme prin fenomene de masă, în genul studenţilor care sparg geamurile la evrei. Ar fi mai greu, fără îndoială [conchide P. Nicanor & Co.] să se prezinte fiecare izolat, pe cont propriu şi răspundere personală, speculând nu ceea ce are comun o generaţie, ci talentul său individual. Dar un examen în asemenea condiţii e mult mai greu" [9].

Câtă dreptate va fi avut, în aserţiunile-i ţâfnoase, redactorul de la *Viaţa Românească* o arată astăzi „examenul" trecut cu brio de tinerii „neastâmpăraţi", deveniţi valori ale gândirii în veacul culturii universale, recent încheiat. Examen picat de anonimul redactor al aceleiaşi reviste, conduse în epocă de directorii Mihai D. Ralea şi Dr. Ernest Ene şi tipărite la „Atelierele «Adevărul». s. a." din Bucureşti, unde funcţionau de altfel „Redacţia şi Administraţia: Strada Clemenceau nr. 9". Şi mai straniu se arată deranjul care a dus şi duce la asemănarea dintre aceste opinii şi cele evazividentic formulate la adresa ideii de **generaţie** însăşi, la aproape optsprezece ani de la moartea lui Eliade, de criticul literar Mircea Iorgulescu de la Paris, de data aceasta publicate în articolul-serial "Viaţa lui Mircea Eliade" de revista bucureşteană *22*, nr. 722, 723 şi 724 / 2004: „formula «generaţia 27», stupida găselniţă publicistică preluată în masă după 1990".

*

Având şi funcţia de consemnare a evenimentelor şi faptelor, prin simpla relatare sau ştire de presă, jurnalistica dobândeşte – în cadrul comentariului şi dezbaterilor de înaltă responsabilitate sub **imperativ etic**, practicate publicistic după programul intelectual al revistei (vezi "Dezacordul dintre adevărurile spiritului şi fenomenele prezentului", semnat de P. Comarnescu, în deschiderea primului număr al revistei), de redactorii de la *Criterion* – mai mult decât valoare de document. Lucrul ne îndreptăţeşte să căutăm şi să cunoaştem ceea ce am numi atmosfera epocii reflectată în paginile revistei.

(Va urma)

[6] P. Nicanor & Co., „Criterion – revista «spiritualiştilor»", în *Viaţa Românească*, an XXVI, 1934, nr. 19-20, octombrie, pp. 104-105.

[7] P. Nicanor & Co., „Poimâne...", în *Viaţa Românească*, an XXVI, 1934, nr. 19-20, octombrie, p. 105, sublinierile autorului.

[8] P. Nicanor & Co., „Băieţii literaţi", în *Viaţa Românească*, an XXVI, 1934, nr. 19-20, octombrie, p. 105.

[9] P. Nicanor & Co., „Ultimele genii ale filosofiei româneşti", în *Viaţa Românească*, 1934, an XXVI, nr. 19-20, octombrie, pp. 106-107.

TRADIŢIE ŞI REALIZARE PERSONALĂ ÎN FILOZOFIA LUI PLOTIN (II)

trebui să se întoarcă tot către timp. Această doctrină *nu* era tradiţională în şcoala platonică: Plotin spune că era παρα δοξαν των αλλων (IV.8.8)"*****. Ar putea fi inspirată, în parte, de experienţa personală şi, în parte, de „*Nous*-ul activ" ce ţine de *anima*, şi care duce o existenţă neexplicată undeva în adâncurile fiinţei noastre. Dar Plotin a rezolvat implicaţiile pe care Aristotel le-a lăsat atât de supărător neelucidate: şi graţie distincţiei făcute de acesta între psyche şi ego, poate realiza acest lucru fără să despartă mintea umană în două, aşa cum Aristotel a fost acuzat că a făcut-o. Tot aceeaşi distincţie face ca Întoarcerea să fie realizată fără intervenţia unor mediatori externi (cum se întâmplă la Philon sau în gnosticism). *Ego*-ul poate percepe Formele platonice deoarece Formele sunt deja prezente în structura *psyche*-ului (εσμεν εκαστος κοσμος νοητος, III.4.3"*****). Şi fiindcă centrul tainic din care izvorăşte acea structură coincide cu Centrul tuturor lucrurilor, *ego*-ul, în rare momente, ar putea să aspire la atingerea unirii totale, adică să devină Zeu – „sau mai degrabă", spune Plotin, „să *fie* Zeul" (VI.9.9). γενοιο οιος εσσι pindaric ar putea fi *motto*-ul lui Plotin: pentru el extazul nu este altceva decât revelaţia de-o clipă a unui dat etern [6].

Am lăsat la sfârşit această doctrină a unirii mistice, deşi este prima pe care toată lumea o asociază cu numele lui Plotin: am considerat că este mai bine să ilustrez originalitatea sa prin exemple ce ar putea fi mai puţin familiare nespecialiştilor. Şi, de fapt, acest subiect nu ocupă un loc foarte întins în scrierile sale: din peste 800 de pagini ale ediţiei Teubner, poate douăzeci sau treizeci se ocupă de acesta. Totuşi, acestea sunt evident pagini importante. De faptul că îşi au originea într-o experienţă personală nu se poate îndoi nimeni, deşi ne lipseşte mărturia explicită a lui Porfir (*Vit. Plot.*, 23, 14 *sqq.*) şi, într-adevăr, chiar şi cea a lui Plotin însuşi (IV.8.1). Deşi nu putem da un răspuns sigur, este legitim să ne întrebăm ce influenţă a avut experienţa lui Plotin asupra propriei filozofii. Există, cred eu, un grad de pericol în a considera această influenţă într-un mod mult prea specific. Plotin nu a inventat Unul fiindcă a trăit unificarea. *Termenul* το εν este furnizat de tradiţie; *conceptul* poate fi atins, iar de Plotin *este* de cele mai multe ori atins printr-un argument pur filozofic, un argument ce porneşte de la existenţa relativului mergând până la necesitatea unui Absolut, şi care a fost deseori repetat de atunci – este, de exemplu, acelaşi lucru cu afirmaţia lui Bradley că „forma relaţională presupune o totalitate substanţială dincolo de relaţii şi deasupra lor" [7]. Ceea ce experienţa unificării pare să facă este să dea siguranţa că rezultatul acestei dialectici regresive nu este o abstracţie goală, că semnele de minus ce ţin de *via negativa* sunt în realitate plusuri, din moment ce această experienţă, aşa cum profesorul Armstrong a spus, „poartă cu ea o judecată de valoare implicită, care este instantanee, fără deliberare şi impersonală" [8]. Este, ca să spunem aşa, verificarea experimentală a afirmaţiei abstracte că Unul este Binele: căci a trăi unificarea înseamnă a trăi cea mai înaltă dintre toate formele de viaţă, ζωην αριστην ενεργειν (IV.8.1).

Dar dacă experienţa în acest sens va confirma sistemul, este totodată posibil ca sistemul, la rândul lui, să influenţeze interpretarea experienţei. Îmi aminteşte de o remarcă sensibilă pe care Joyce Cary a aşezat-o în gura unuia dintre personajele sale: „Misticismul nu este o religie; este un temperament" [9]. Este un temperament ce şi-a făcut sporadic apariţia în multe culturi diferite şi s-a dovedit compatibil cu o mare varietate de credinţe. Este fără îndoială „ne-elen" pentru simplul motiv că cei mai mulţi greci (ca şi cei mai mulţi englezi) nu-l aveau; dar Plotin, care-l avea, l-a supus disciplinei raţionalismului elen. Pentru el, tehnica realizării nu este una psihologică sau magică, ci intelectuală. Acesta nu prescrie niciun exerciţiu de respiraţie, nicio concentrare asupra buricului şi nicio repetiţie hipnotică a silabelor sacre. Şi nici nu ar fi de acord cu perspectiva exprimată de Aldous Huxley, conform căruia „deprinderea gândirii analitice este fatală intuiţiilor gândirii integrale" [10]. Dimpotrivă, deprinderea gândirii analitice este pentru Plotin o disciplină necesară şi valoroasă, o καθαρσις"****** în care mintea trebuie să fie antrenată înainte de a încerca ceea ce Huxley numeşte „gândire integrală" (I.3.4). Unirea mistică nu este un substitut pentru efortul intelectual, ci încoronarea şi ţelul acestuia. Şi nici un substitut pentru efortul moral nu este. αρετη şi φρονησις, spune acesta, sunt cele care, prin prezenţa lor, îl revelează pe Zeu: „fără virtute adevărată, Zeul despre care se vorbeşte este doar un nume" (II.9.15). Şi în sfârşit, experienţa unitivă, în sistemul său, este un eveniment *natural*, nu un har supranatural ca în misticismul creştin. Spiritul omenesc nu este înlocuit de un altul, cum întâlnim la Philon şi în montanism, unde extazul este un fel de posedare. La Plotin, sinele nu este înlăturat, ci redobândit: acesta vede trăirea ca pe o „revenire la mine însumi" (IV.8.1). Acest sine divin nu aşteaptă nici *eliberarea*, cum găsim în gnosticism: nu aşteaptă decât să fie descoperit – nu există nici o „dramă a mântuirii". În toate aceste aspecte, Plotin rămâne un elen autentic [11]. Descrierea dată de acesta unirii mistice este cea mai intim personală dintre toate realizările sale: dar este realizarea unei minţi hrănite de tradiţia clasică greacă şi hotărâte să păstreze integritatea acelei tradiţii împotriva pătrunderii unor moduri de gândire străine.

Traducere de **Alexandru ANGHEL**

Notele autorului:

1. Articol citit la al Treilea Congres Internaţional de Studii Clasice, septembrie 1959, publicat în *The Journal of Roman Studies*, 50, 1960.
2. É. Bréhier, *La Philosophie de Plotin* 91 [v. rom. *Filosofia lui Plotin*, tr. Dan Ungureanu, Ed. Amarcord, Timişoara, 2000 – n.tr.].
3. J. Stenzel, *Metaphysik des Altertums* 191 (citat de H. C. Puech, *Bull. de l'Assoc. Budé* nr. 61, 46).
4. Freud de fapt a recunoscut că cunoaşterea inconştientului ar putea fi atinsă prin experienţă mistică. „Anumite practici ale misticilor ar putea reuşi să deranjeze relaţiile obişnuite dintre diferite regiuni ale minţii, astfel încât, de pildă, sistemul perceptiv ajunge să fie capabil să pătrundă relaţii aflate în straturile mult mai adânci ale *ego*-ului şi ale *id*-ului, care altfel i-ar fi inaccesibile acesteia" (*New Introductory Lectures on Psychoanalysis*, tr. Sprott, 106).
5. Cu privire la istoria acestor termeni, vezi importantul articol scris de H.-R. Schwyzer din *Les Sources de Plotin*.
6. Cf. Puech, *loc. cit.*, 45.
7. F. H. Bradley, *Appearance and Reality* (prima ediţie) 160.
8. A. H. Armstrong, *Architecture of the Intelligible Universe in the Philosophy of Plotinus*, 46.
9. Joyce Cary, *An American Visitor* (ediţia Carfax), 151.
10. Aldous Huxley, *The Perennial Philosophy*, 27.
11. Lui Paul Friedländer i-a scăpat acest lucru în deosebirea pe care a făcut-o dintre „platonism" şi „misticism" (*Plato* I, 77 *sqq.*, ed. engl.), ajungând astfel să exagereze diferenţa de perspectivă dintre Plotin şi Platon.

* „Contra opiniei altora".
** „Fiecare dintre noi este un univers inteligibil".
*** „Purificare".

VITRINA CĂRȚII

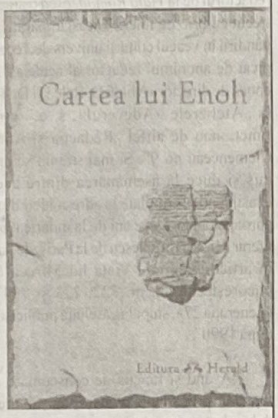

Cartea lui Enoh, traducere din etiopiană, note și comentarii: R. H. Charles, cuvânt înainte: W. O. E. Oesterley, traducere în limba română și îngrijire de ediție: Alexandru Anghel, Ed. Herald, București, 2006.

Ion Gavrilă Ogoranu, ***Brazii se frâng, dar nu se îndoiesc – vol. VI. Episcopul Ioan Suciu în fața furtunii. Documente de la Consiliul Național pentru Cercetarea Arhivelor Securității***, Ed. Viața Creștină, Cluj-Napoca, 2006.

Pr. Lect. Univ. Dr. Constantin Necula, ***Îndumnezeirea maidanului. Pastorația Bisericii în spatele blocurilor. Convorbiri realizate de Romeo Petrașciuc***, cu binecuvântarea Î. P. S. Laurențiu Streza, Ed. Agnos, Sibiu, 2006.

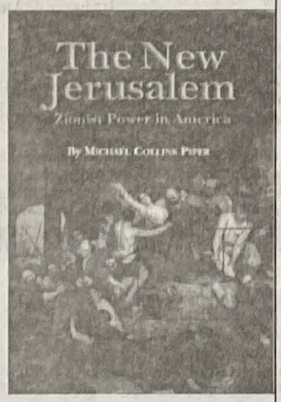

Michael Collins Piper, ***The New Jerusalem. Zionist Power in America*** [*Noul Ierusalim. Puterea sionistă în America*], American Free Press, Washington D. C., 2003 (Second Printing: 2005).

MONAHIA BENEDICTA (ACAD. ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA) A TRECUT LA CELE VEȘNICE

Doamna **ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA** (n. 20 august 1920, într-o familie aromânească), reputată specialistă în literatura română, universală și comparată, fostă directoare a Institutului de Istorie și Teorie Literară "George Călinescu" din București și a Academiei Române de la Roma, viețuia de mai mulți ani la Văratec, dar se călugărise abia de câteva luni. "De ajuns la Mănăstirea Văratec am ajuns demult", mărturisea într-un interviu dat în preajma împlinirii vârstei de 85 de ani. "În ce privește dezideratul intrării mele în monahism, acesta rămâne să se împlinească, dacă Dumnezeu va vrea". Și Dumnezeu vrut și a învrednicit-o între timp să primească binecuvântarea și să devină **MONAHIA BENEDICTA** – nume cu care i-a fost dat să se strămute la ceruri în zi de vineri (5 mai 2006).

Despărțindu-se deliberat de o lungă și strălucită carieră intelectuală – profesor universitar și academician, cu numeroase lucrări de referință (de la *Renașterea. Umanismul și dialogul artelor*, din 1971, până la *Eminescu și romantismul german*, din 1986) –, a ales, dând curs unei mai vechi chemări religioase (mărturisite cu discreție chiar și în anii regimului comunist, inclusiv de la catedra universitară), calea discreției și devotamentului mistic. În vremea din urmă, deși împuținată la trup și roasă de boală, a descoperit adevărata seninătate și bucurie întru Hristos, ce parcă se citesc și pe chipul ei din sicriu. Internată la Iași în ultimele două săptămâni de viață, cu o hemoragie digestivă superioară, ce a necesitat o urgentă intervenție chirurgicală, s-a stins pe drumul de întoarcere de la spital, dar măicuțele care au însoțit-o dau mărturie că a murit împăcată, după ce se spovedise și se cuminecase.

Așa cum i-a fost dorința, a fost înmormântată la Putna lui Ștefan cel Mare și Sfânt, duminică 7 mai, în prezența P. S. Pimen și a unui numeros alai funerar, nelipsind nici onorurile militare (cum se cuvine celor cu o activitate publică de excepție). Lumea culturală românească a rămas îndoliată și mai săracă, dar neamul nostru capătă un nou și ales suflet rugător în cer: o viață (*zoe*) binecuvântată (*benedicta*) în amurg biruie moartea întru Înviere și cuvintele întru Cuvânt.

(R. C.)

Cuvânt care s-a vrut rostit la plecarea lui Ion Gavrilă Ogoranu

„Ca o lacrimă de sânge a căzut o stea..."

Se întâmplă destul de rar ca la prima întâlnire cu un om să ai impresia că-l știi de totdeauna și că vorbele sunt de prisos, întrucât comunicarea realizată e dincolo de cuvinte.

Așa l-am cunoscut în urmă cu câțiva ani pe acea „legendă vie", adică pe Ion Gavrilă Ogoranu.

Întâlnirile de la Aiud sau Mânăstirea Sâmbăta erau adevărate oaze, iar simpla lui prezență a reprezentat pentru mine și pentru foarte mulți un punct de sprijin și un model. Într-o lume în care „vedem că toți aceia care vorbe mari aruncă, numai banul îl vânează și câștigul fără muncă", Ion Gavrilă venea cu puritatea izvoarelor pe lângă care a colindat și cu tăria stâncilor sub care s-a adăpostit de atâtea ori.

Și mai avea ceva tainic, pe care-l întâlnești la unii sihaștrii rupți de lume și apropiați de cer. Respira din toată ființa lui o seninătate, o armonie interioară, o înțelegere și o bunătate care se revărsau din sclipirea albastră a ochilor. Lângă el te simțeai mai bun, mai curat.

O rară asemănare între un erou și un înțelept. O voce care ar fi trebuit să depășească hotarele țării. Un om care trăgea un semnal de alarmă împotriva unei existențe lipsite de crez, de ideal, împotriva unei vieți moarte și a unor „suflete moarte".

Din păcate, dacă în trecut existau mijloace de distrugere fizică a incomozilor, sau de zăvorâre a lor în spatele gratiilor, astăzi se practică o metodă mai rapidă de anulare a anumitor personalități. În actuala societate se folosește o ignorare organizată a celor care „au trăit în aceleași vremuri cu tine, dar ei au îndrăznit și și-au asumat riscul și jertfa".

Dar eroii, odată morți, nu mai sunt primejdioși, așa încât pot fi declarați „cetățeni de onoare", pot să apară în publicații, la televizor, la radio. Și totuși am convingerea că abia acum, după dispariția lui fizică, își va face simțită prezența și-și va continua lucrarea dragul nostru Ion Gavrilă Ogoranu.

Dr. Galina Răduleanu, Medic Primar Psihiatru, fost deținut politic

Cititorilor care, în urma Apelului publicat în paginile revistei, au avut generozitatea să sprijine editarea în volum a noii versiuni românești a *Infernului* lui Dante Alighieri, îmi fac datoria de a le aduce la cunoștință, cerându-mi scuze pentru întârziere, că ediția – bilingvă și ilustrată – este aproape gata, dar întrucât vara reprezintă un "sezon mort" pentru circuitul editorial, Editura Christiana a decis ca tipărirea să se facă în luna septembrie, astfel încât cartea să apară în librării (și să ajungă la sponsori) în cursul lunii octombrie 2006.

Mulțumesc tuturor pentru răbdare și înțelegere.

Răzvan Codrescu

O CARTE ÎN OGLINZI PARALELE:
MIRCEA PLATON
ORTODOXIA PE LITERE.
ÎNDREPTAR DE FUNDAMENTALISM LITERAR
(EDITURA CHRISTIANA, BUCUREŞTI, 2006, 340 PAGINI)

... Puţini autori au dovedit bunul-simţ de a fi selectivi cu ei înşişi, dar există şi destule exemple contrare, care ne satisfac temeinic plăcerea lecturii. Printre ele mi se pare citabilă cartea dlui Mircea Platon, intitulată *Ortodoxia pe litere* şi subintitulată (provocator) "Îndreptar de fundamentalism literar". [...]

Absolvent de studii juridice, posesor al unui masterat canadian în literatură franceză şi, acum, doctorand al Universităţii Columbus, din Ohio, Mircea Platon e cultivat cu metodă, scrie cu o viguroasă febrilitate adjectivală, fandează paladin în toate direcţiile (fără să "ierte" pe nimeni, de la adversarii ideologici, pînă la "idolii" forumului) şi ne propune o agendă de deplin transparentă.

Îmi place la dl Mircea Platon anticomunismul deopotrivă filozofic, etic şi religios. Autorul e metafizic, spiritualist, organicist, "mistic" livresc, adept al revelaţiei ca sursă aletheică şi, pe cale de idealistă consecinţă, promotorul unei drepte intelectuale capabile de fapte civice. Mă desfată, în scrisul domniei sale, precizia chirurgicală cu care împunge pulpa translucidă, de moluscă, a corectitudinii politice. M-am amuzat pe cinste parcurgînd paginile sale de polemică directă, unde "comisarii" dogmatismului neo-marxist sînt luaţi la rost cu o dizolvantă vervă comică, jumuliţi de atributele lor pompos-eufemistice şi purtaţi, disciplinar, prin faţa unor oglinzi demistificatoare. Înţeleg foarte uşor pornirea justiţiară de a te răfui cu abuzurile modernităţii sau cu malformaţiile specifice postmodernităţii militante. [...] Ce mă deranjează totuşi e un anume solipsism critic sau ceea ce s-ar putea numi excesul de certitudini de la înălţimea căruia tînărul nostru confrate "rade" tot ce nu-i intră la socoteală. Unui om al tradiţiei reintegrate creator nu-i poate lipsi, bunăoară, discernămîntul afinităţilor elective. El are datoria de a-şi recunoaşte semenii, or fapt este că dl Mircea Platon pare să aibă dificultăţi tocmai cu acest resort solidarizant. [...] E doar o problemă de "vîrstă" (spirituală) pe care o va rezolva, desigur, pe măsura afirmării sale publice. **(Extrase din Teodor BACONSKY, "Amicus Plato...", *Dilema veche*, 24 febr.-2 mart. 2006)**

... ne aflăm în faţa primei întreprinderi consistente de critică literară creştină din peisajul intelectual al României postcomuniste. Discursul critic al autorului, presărat şi cu preţioase excursuri de teorie literară şi filosofie a artei, se altoieşte pe o angajare creştin-ortodoxă decomplexată, dar şi pe un orizont cultural deosebit de larg, în care se intersectează revelator literatura (română şi universală, mai ales franceză şi engleză), teologia, filosofia, istoria generală şi istoria mentalităţilor, deschizând calea unei alte înţelegeri a fenomenului literar şi cultural, reconexat la reperele fundamentale ale spiritualităţii creştine europene, în răspărul poncifelor laicismului stângist care a dominat discursul intelectual al ultimelor două secole. Cartea se impune şi printr-o vervă polemică de bună calitate, bine orchestrată stilistic şi conceptual, cu deschideri lirice sau narative demne de un mare artist al condeiului. [...]

Scriind despre autori mai vechi (Constantin Rădulescu-Motru, Ion Petrovici, Grigore Popa, Bazil Munteanu, Nae Ionescu etc.) sau mai noi (Nicolae Manolescu, Gabriel Liiceanu, Sorin Dumitrescu, Dan Ciachir, Dan C. Mihăilescu etc.), [...] dar şi străini (Boris de Uexkull, T. E. Hulme ş. a.), autorul are darul de a fi egal de convingător şi în "exerciţiile de admiraţie", şi în şarjele critice, cu rigoarea fără ostentaţie şi umorul paideic al unui moralist neconvenţional, care ştie să se ridice de la literă la duh şi de la cazurile particulare la icoana unei lumi în torsionată devenire. Dacă din demersul auctorial ies şifonate cîteva reputaţii aparent intangibile (G. Liiceanu, N. Manolescu, Al. Niculescu), argumentaţia face zadarnică orice încruntare şi ne atrage atenţia o dată în plus asupra primejdiei destul de răspîndite a poncifelor idolatrizante, de care intelectualul mediu român suferă moluscos de vreo două veacuri încoace... **(Extrase din Răzvan CODRESCU, "Mircea Platon, *Ortodoxia pe litere*", *Rost*, martie 2006)**

... Aparent, cartea lui Mircea Platon este o banală colecţie de articole publicate de tînărul autor în presa din ultimii zece ani. În esenţă, însă, ne aflăm în faţa unui eveniment editorial, o carte-manifest scrisă de unul dintre cei mai talentaţi scriitori postdecembrişti. [...]

Eveniment încarnat, scrisul lui Mircea Platon strigă adevărul spiritual din trupul însuşi al veacului acestuia. Prin „veacul acesta" (acest eon) Apostolul Pavel înţelegea lumea veche şi coruptă, *status-quo*-ul, *business as usual*. Mircea Platon şi-ar fi dorit ca prăbusirea „Zidului de neguri" (Zidul Berlinului) să fi produs o transfigurare a vechii ordini, iar oamenii să se fi prefăcut prin înnoirea minţii lor. În loc să se schimbe radical, trupul veacului devine însă proteic, se transformă într-o „realitate învălmăşită", unde totul devine „pidosnic", binele curvăsăreşte cu răul, sclipiciul cu esenţialul, falsul cu adevărul. [...]

Pentru a remedia situaţia, autorul *Ortodoxiei pe litere* nu se sfieşte să declanşeze în plan literar un „război văzut". Purcede la o radicală „separare a apelor" pentru a asana mlaştina „veacului acestuia", în care orăcăie broaştele sau se tîrăsc în tăcere lipitorile.

Ţintele sale preferate sînt ceea ce eu aş numi „măstile astrale" (în cultura Romei antice fiinţe fantomatice pretinzînd a fi ceea ce nu sînt) [...]. Pe toţi aceştia, de la Liiceanu pînă la Buduca şi elitele globaliste, îi uneşte *cultul ne-întrupării*. Măştile astrale, manipulatorii şi plumitifii separă gîndul de cuvînt, cuvîntul de faptă, fapta de persoană. Astfel se pierde unitatea dintre persoana scriitorului şi scrierea sa – scriitorul devine un cabotin, un trepăduş al pleonasmului, redundanţei narcisiste şi promiscuităţii axiologice [...].

Exemplul suprem al dez-trupării îl oferă bolşevicii. „Bolşevicii îşi lichidau adversarii – adică realitatea". Evacuarea realităţii duce însă la pierderea referinţei raţionale; creează un mecanism impersonal de administrat absurdul: „Deşi s-a dorit a fi cel de-al doisprezecelea ceas al pendulei hegeliene, motorul sistemului comunist nu a fost dialectica, ci absurdul: de diferite calibre, automat, cu lunetă şi/sau cu surdină.[...] Efectul pe care l-au avut comuniştii asupra Europei a fost cel pe care îl are strigoiul asupra unui om viu si sănătos: îl mortifică".

Pentru a opri/bloca mecanismele proliferării spectaculare, Mircea Platon propune ca persoana să nu mai fie separată de zicerile ei. [...]

Dacă H.-R. Patapievici este autorul cărţii pe care o aşteptam (*Omul recent*), *scriitorul* ce-l voi fi aşteptat atît rămîne Mircea Platon. **(Extrase din Ovidiu HURDUZEU, „Scrisul ca eveniment întrupat", *Convorbiri literare*, aprilie 2006)**

... Tobă de carte, "defect" pe care nu şi-l ascunde pentru că numai proştii suferă de modestie, cum ne lasă să citim printre rânduri, tânărul savant face parte din "generaţia bursierilor". Spre deosebire însă de mulţi dintre aceştia, el nu s-a contaminat de "stângismele" mediilor universitare frecventate. E un conservator sau, şi mai şocant, un "reacţionar" în război bibliografic deschis cu "secta marxistă" [...] Un război ce-l onorează, doar că "năpârlirea", incriminată cu mare aparat ştiinţific, nu e nici pe departe monopolul absolut al stângii, marxiste ori nu. Cu bibliografia, inclusiv cu paradigma lui Saul din Tars, se poate dovedi orice, chiar şi reciproca: marile trădări, infidelităţi şi convertiri ale dreptei. Oamenii se schimbă. Deocamdată, în "războiul" început cu memoria stângii, tânărul savant în devenire, strivit între cărţi, este el însuşi prizonierul şi robul bibliografiei. Abia "eliberarea" de sub teroarea ei vizibilă la tot pasul ne va spune încotro va apuca un mare talent polemic şi o inteligenţă cu adevărat ieşită din comun. [...]

Ortodoxia aceasta e, mi se pare, bibliografică, prea mult predată "pe litere", adică livrescă şi mult prea puţin adecvată viului, banalei şi teribilei existenţe precare a fiinţei omeneşti. Dau un singur exemplu, simbolic, de inadecvare flagrantă. Pus în faţa unei tragedii petrecute pe pământ, tânărul cărturar reacţionează strict bibliografic, aidoma acelor canonici din vechime care în miezul unei drame umane discutau cu aprindere şi nesimţire savantă despre "sexul îngerilor": aşa e şi războiul cruciatului livresc Mircea Platon cu "fundamentaliştii" din presă care au scris despre crima îngrozitoare de la mănăstirea Tanacu. Efectele ucigaşe ale exerciţiului de "exorcism" săvârşit acolo îi procură ocazia nesperată de a vorbi savant despre o mulţime de lucruri [...]. Doar despre "amănuntul" că faptele petrecute şi de la care s-a încins toată "dezbaterea" au provocat moartea prin crucificare a unei fiinţe omeneşti nevinovate nu se mai suflă o vorbă: bibliografia a "ucis" tragedia, lăsând-o pe drum, la un preţ de nimic.

Impresionantă, cartea lui Mircea Platon este de citit cu creionul în mână, nu şi cu sufletul în palmă: de cursul pe care-l va lua acest "fanatism" livresc depinde viitorul unui strălucit tânăr cărturar. **(Extrase din C. STĂNESCU, "Un război bibliografic", *Gândul*, 13 mai 2006)**

Dacă ne-am fi găsit acum suspendaţi încă o dată deasupra aceluiaşi gol spiritual ca la începutul anilor '90, când s-a ivit, salvatoare, şansa pe nume H.-R. Patapievici, rolul acestuia cred că ar fi fost luat de Mircea Platon.

Mai puţin atras de enciclopedism "rinascimental", mai puţin ispitit de frenezia liric-explozivă a ideilor şi autoexpunerii pilduitoare, mai puţin flexibil (şi deci mai vulnerabil, căci casant) decât autorul *Omului recent*, Mircea Platon are totuşi multe puncte comune cu acesta: bunul conservatism, stăpânirea mântuitoare a ancorei religioase, logica inimii şi rigoarea demonstraţiei, curajul de a construi împotriva curentului, tăişul necruţător al convingerilor, alergia la tranzacţional, la jumătatea de măsură şi adevăr, pianotarea egal pasionată pe clapele albe şi pe cele negre, adică pe literatură şi arte, dar şi pe filosofie, istorie sau ("incorectitudine") politică. [...]

"Europa e, cronologic şi axiologic, o Europă a dreptei mai întâi, a personalismului ascetic-nobiliar. Stânga e prea tânără pentru a putea pretinde mare lucru. Încă nu a clădit nimic durabil, opune catedralelor doar gulagul, iar regilor – nişte secretari de partid" – lasă Mircea Platon să cadă, fără să clipească, lama ghilotinei. De aici preţuirea unor demersuri precum cioraniana *Schimbare la faţă a României*, *Manifestul Revoluţiei Naţionale* (Sorin Pavel, Petre Ţuţea, Nicolae Tatu ş.a.) ori *Naţionalismul constructiv*, de Pompiliu Nicolau, "cele mai bune încercări pe tema destinului românesc"... **(Extrase din Dan C. MIHĂILESCU, "Construind împotriva curentului", *Ziarul d duminică*, 21 mai 2006; semnatarul articolului a prezentat cartea şi la PRO TV – rubrica "Omul care aduce cartea", vineri 19 mai 2006)**

BISERICA GONFLABILĂ !

Am mai adus vorba, nu prea demult, despre năstruşniciile religioase din mediile anglicane, dar invenţia relativ recentă a cetăţeanului Mark Whittaker (acum în vârstă de 40 de ani) pare să întreacă toate fanteziile în materie: el a inventat, în urmă cu câţiva ani, nici mai mult, nici mai puţin decât o biserică gonflabilă, care sugerează stilul gotic şi este înzestrată chiar şi cu o "orgă" cu CD-player ascuns! Instalabilă, ca şi cortul, pe unde-l duce pe inventator "cererea şi oferta" (mai ales pe la nunţi, inclusiv de homosexuali), aşa-zisa biserică, înaltă de 15 metri, are totuşi un cost destul de piperat: 1000 de lire sterline pe zi; iar pe preotul face chiar inventatorul, care declară că se simte bine în straiele preoţeşti şi se mândreşte că asigură astfel o butaforie ceremonială celor care nu aparţin nici unei parohii sau denominaţiuni religioase, dar care sunt amatori de insolit şi de pitoresc (căci cam asta s-a ales din marile tradiţii religioase în conştiinţa "omului recent"). Se pare că d-l Whittaker nu duce lipsă de clientelă, iar conturile sale bancare sunt şi ele, în consecinţă, ca… "umflate cu pompa".

(Răzvan Codrescu)

OMUL CU "TRĂISTUŢA"

În biserica de la Galtiu, la capătul slujbei de înmormântare a lui Ion Gavrilă Ogoranu (de confesiune greco-catolică), unul dintre preoţii slujitori a dat citire unui cuvânt trimis anume, de la Blaj, de Arhiepiscopul major Lucian Mureşan (oficialităţile – atât cele bisericeşti, cât şi cele laice – au evitat să fie prezente la înmormântare, suplinindu-şi absenţa cu câte-o coroană de flori sau cu câte-o scrisoare de condoleanţe). Cuvântul cu pricina începea aşa: "Ion Gavrilă Ogoranu a fost un om care a avut o trăistuţă cu principii…" Duios, nu-i aşa? Dar ce-o fi vrut să zică mai exact întâistătătorul de la Blaj atunci când, simţindu-se dator să vorbească despre principialitatea legendară a răposatului, a recurs la cuvântul "trăistuţă"? Oare *o traistă* pur şi simplu i s-o fi părut prea mult? Spunând "o trăistuţă", să deducem că principiile purtate în ea erau ori prea mici, ori prea puţine, ori nu prea de luat în serios? Să fi fost Ion Gavrilă un mărunţel purtător de trăistuţă, demn de compasiunea, dar nu şi de girul nostru?

Dar poate că vlădica n-a vrut să insinueze nimic, ci diminutivul este doar un reflex stilistic ardelenesc din moştenirea *Ţiganiadei* lui Budai-Deleanu… Poţi să fii tu şi arhiepiscop major, dar câteodată tot te mai paşte şi ispita (sau inerţia) minorului… Bine măcar că n-a zis, furat de duioşie, că Ion Gavrilă a fost *un omuleţ*… Poate şi denumirea Blajului de "Mica Romă" (deci un fel de *Romică* sau *Romuţă*) să le fi generat blăjenilor anumite înclinaţii subconştiente spre registrul diminutival… Oricum, în memoria greco-catolică oficială, Ion Gavrilă rămâne, prin bunăvoinţă arhierească, "omul cu trăistuţa". Cât despre principii – *de mortuis nil nisi bene.*

(Răzvan Codrescu)

YANKEES, GO HOME!

Îndrăznesc să cred că românul nu e născut doar poet, ci şi xenoman. Adică acea persoană care are o preferinţă deosebită pentru străini şi pentru tot ceea ce provine de la ei. Nici nu s-a uscat cerneala pe tratatul de amplasare a bazelor americane pe teritoriul României, că a şi început isteria: „Suntem salvaţi, au venit americanii!". S-au invocat bunicii, partizanii morţi cu ochii în soare în aşteptarea unchiului Sam. Că unchiul, neam cinic şi viclean, a întârziat vreo şase decenii din motive obiective – vezi tratatul de la Yalta – nici nu a mai contat.

Punctul culminant al delirului xenomanic a fost atins atunci când Condoleezza Rice a anunţat că „nu suntem numai prieteni, ci şi fraţi în Balcani sau Afganistan". S-a cutremurat pământul mioritic, iar românilor le-a stat inima în loc mai ceva decât la împuşcarea lui JR Ewing sau la avortul nereuşit al sclavei Isaura: „Auzi, mă, ne-a făcut fraţi!". S-a declanşat o nouă zi a recunoştinţei, cum n-au ezitat unii „analişti" să numească bucuria sinceră a oamenilor. S-a dat cep la butoaie, s-au sacrificat şi pârlit ultimele orătănii salvate din calea lui Flutur. „Am scăpat de griji, venirăl".

Loviţi de aceeaşi xenomanie, românii au destule exemple în istorie în care i-au primit pe străini cu pâine şi sare. Dau doar unul: trupele germane au fost primite în Bucureşti în 1916 ca trupe eliberatoare… Dar minunile nu durează decât trei zile. Şi trupele germane au fost în 1941 primite drept garanţie a stabilităţii, iar în câteva luni erau înjurate ca la uşa cortului, aşa neaoş, ca la noi în Balcani, de mai toată lumea: de la ultimul cerşetor de pe Calea Victoriei şi până la Marele Stat Major.

Minunat (sau nu?) este că această patimă bolnavă durează întotdeauna puţin. Se manifestă ca o boală a copilăriei, iar după ce a trecut perioada de incubaţie, apar anticorpii. Cei primiţi cu urale sunt imediat huiduiţi, odată cu primele semne de nesiguranţă. Sugestiv şi memorabil pentru acest fel de comportament este panseul lui Nichifor Crainic la adresa lui Panait Istrati: „Te-am primit cu flori, te voi urmări cu degetul pe trăgaci".

Sunt sigur că bucuria se va transforma cât de rapid într-un curent anti-american, din diverse motive. Declaraţia unui primar din cutare localitate unde se va construi o bază americană este elocventă: "Dacă nu vor cumpăra nimic de la noi şi iar vin cu mâncarea şi cu apa din Turcia, n-am făcut nici o treabă, degeaba au venit!".

Un nou caz Teo Peter, care a produs o undă de antipatie americană la care nu visau ruşii nici dacă pompau milioane de dolari în reţeaua lor de aici, se poate repeta uşor. E imposibil ca vreun yankeu să nu se îmbete, sau să nu-şi dea altfel în petec, iar atunci valul de simpatie se va transforma la fel de lesne într-unul de respingere, de ură. Aşa că până la mitinguri cu „Yankees Go Home!" nu e decât un pas. Mama ei de xenomanie!

(Florian Bichir)

VANGHELIE DUPĂ IUDA

PSD-ul a ajuns într-un hal fără de hal. Or fi ceva măsluiri la sondajele de opinie, dar să ajung să-l văd pe Mircea Geoană cum într-o zi dă mâna îmbrăcat la patru ace cu socialiştii europeni, iar în alta cum mănâncă mici îmbrăcat ca un politehnist care s-a apucat de rap, e deja prea mult.

AŞ PLÂNGE, DAR NU POT DE RÂS…

Social-democraţii sunt în cădere liberă. Lipsiţi de popularitatea "Bunicuţei", care se joacă de-a doi poli cu Petre Roman, cei trei trandafiri au început să semene a boschetel veştejit. Cum Năstase e fugit în lume, să-şi repare credibilitatea serios zgâlţâită de Mătuşa Tamara, războiul rozelor e în plină desfăşurare. Fiecare lider încearcă să pună mâna pe partid: Dâncu face scenarii cu Rus la Cluj-Napoca, Mitrea stă la pândă ca un motan, Ponta plânge acneic că junii nu sunt băgaţi în seamă, iar Cosmâncă şi-a anunţat bolovănos revenirea.

Iată însă că toate aceste convulsii au făcut ca la suprafaţă să apară tot felul de ciudaţi (exact ca la "Revoluţie", dacă vă mai amintiţi). Cine stă în dreapta lui Geoană şi-l pupă de zor, de zici că-i frăţiorul lui? Mariaaaaannnnnn Vanghelie, „primarul care este". Această alianţă nu este doar contra firii, ci mă întreb şi dacă nu cumva Mircea Geoană îşi merită calificativul dat de Iliescu. Exact, ăla de Prostănac!

Ce caută un tip fin, crescut în Primăverii, alături de unul ce-a copilărit pe maidanele Ferentarilor? Un diplomat alături de unul care stă să te scuipe între ochi sau să-ţi dea un cap în gură? Un poliglot lângă un analfabet? Ce ar putea discuta un fiu de general, destinat de mic (nu zic de cine) să ajungă cineva, cu unul pentru care maxima realizare însemna să ajungă fotbalist?

S-au găsit analişti care au căutat să explice că Vanghelie este foarte bun pion politic, pentru că are succes la publicul larg şi că doar astfel PSD-ul se mai poate ridica în sondaje: prin oameni direcţi, populari. Şi că de aia i-a spulberat Băsescu de câte ori i-a prins…

Cred că nimeni nu ştie ce este în circumvoluţiunile politice ale lui Geoană, nici măcar el. O fi politica o curvă, dar să ajungi să crezi că social-democraţie înseamnă lumpeni şi păduchi, şi să transformi partidul într-o şatră, asta chiar nu merge. Una este să spui lucruri pe şleau şi alta este să fii "cocalar".

Unde duce Geoană PSD-ul cu acest limbaj duplicitar? În Europa la costum, iar în ţară la spart seminţe cu galeria Rapidului, care dă "integrare" la tot cartierul?! Cu mâna pe suflet vă spun că sper să-l ducă sub 5%, iar ceilalţi lideri PSD să aibă atâta inconştienţă încât să-l lase în continuare de Geoană preşedinte. După ce au nenorocit o ţară, jecmănind-o de-a rămas ca o stafidă, sau ca un schelet ambulant, pesediştii nici n-ar trebui să îndrăznească să mai ridice capul.

Iar după atâtea trădări, lovituri şi înjunghieri pe la spate, mi se pare normal ca Marian Vanghelie să capete o funcţie şi mai mare în PSD. Poate ăsta e şi drumul pe care PSD-ul merită să-l urmeze: cel al Vangheliei după Iuda (cu sinuciderea de rigoare).

(Florian Bichir)

www.punctecardinale.ro
e-mail: redactia@punctecardinale.ro
PUNCTE CARDINALE S. R. L.
cont: B. R. D. Sibiu RO48BRDE330SV02146903300
ISSN: 1223-3145

Gabriel CONSTANTINESCU (director), Răzvan CODRESCU (redactor şef), Demostene ANDRONESCU (redactor şef-adjunct), Ligia BANEA (secretar de redacţie), Marcel PETRIŞOR, Pr. Gh. CALCIU (corespondent SUA), Claudio MUTTI (corespondent Italia)
Adresa Redacţiei: 550399 SIBIU – Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536

Tehnoredactare computerizată PUNCTE CARDINALE
Tipar: Masib S.R.L